

KRZYSZTOF WIŚNIEWSKI

Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Pułtusk
<https://orcid.org/0000-0002-0167-6454>

Protokoły posiedzeń Rady Gminnej gminy Obryte z lat 1931–1933

Artykuł jest publikacją źródłową poświęconą posiedzeniom Rady Gminy Obryte na Mazowszu w latach 1931–1933. To jedne z nielicznych, ocalałych z wojennej zawieruchy dokumentów ilustrujących działalność organów kolegialnych lokalnych samorządów, szczególnie tych działających na terenach wiejskich. Jest to cenne źródło do badania życia społecznego na obszarach wiejskich Mazowsza w okresie międzywojennym.

Słowa kluczowe: gmina Obryte, okres międzywojenny, samorząd lokalny, protokoły z posiedzeń Rady Gminy

Wprowadzenie

Akta samorządu terytorialnego z okresu II Rzeczypospolitej z terenu północnego Mazowsza zachowały się w stopniu szczątkowym¹. Z wojennej zawieruchy ocalały głównie akta podatkowe, spisy poborowych i rejestry ewidencyjne ludności – ważne również z punktu widzenia niemieckiego okupanta. Pozostała

¹ *Archiwum Państwowe w Siedlcach. Informator o zasobie*, oprac. J. Kuligowski, W. Więch-Tchórzewska, Siedlce 1999; *Archiwum Państwowe w Białymstoku Oddział w Łomży. Informator o zasobie archiwalnym*, oprac. D. Bzura, Białystok 2012; *Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Pułtusk. Informator o zasobie archiwalnym*, oprac. K. Wiśniewski, Warszawa 2013; *Archiwum Państwowe m.st. Warszawy Oddział w Mławie. Informator o zasobie archiwalnym*, oprac. A. Grochowski, M. Kowzon-Świtalska Warszawa 2010; *Archiwum Państwowe w Płocku. Informator o zasobie archiwalnym*, oprac. Krystyna Bańka, Płock 2015. Zob. też portal: www.szukajwarchiwach.gov.pl.

dokumentacja, zwłaszcza dotycząca stanowienia prawa miejscowego, nie cieszyła się uznaniem. Stąd też zdecydowanie rzadziej w archiwach natkniemy się na dokumentację odzwierciedlającą działalność organów kolegialnych samorządu, szczególnie tych działających na terenach wiejskich: rad i zarządów gminnych². Wyraźnie widoczne jest przy tym, że więcej źródeł zachowało się na terenach zachodniego Mazowsza³, na co z kolei wpływ mieć mogły błyskawiczne działania wojenne w 1945 r. i zdecydowanie krótszy okres znajdowania się w sferze przyfrontowej niż wschodniej części tej dzielnicy. Wystarczy powiedzieć, że publikowane tu protokoły posiedzeń Rady Gminnej gminy Obryte (10 kwietnia 1931–31 sierpnia 1933) są jedynymi zachowanymi tego typu materiałami z okresu międzywojennego z obszaru obecnych powiatów: kolneńskiego, łomżyńskiego, wysokomazowieckiego, zambrowskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, wyszkowskiego, pułtuskiego, makowskiego i przasnyskiego⁴. Tym cenniejsze jest to źródło do badania życia obszarów wiejskich w dwudziestoleciu międzywojennym, umożliwiające wyjście poza standardowo podawane w publikacjach dotyczących dziejów gmin wyniki wyborów i informacje ze spisów powszechnych⁵.

Aby należycie zrozumieć i osadzić we właściwym kontekście publikowane tu dokumenty, słów kilka należy poświęcić organizacji samorządu w II Rzeczypospolitej, odmiennej od tej, do jakiej jesteśmy przyzwyczajeni⁶. Dekret o utworzeniu Rad Gminnych na obszarze b. Królestwa Kongresowego z dnia 27 listopada 1918 r. w większości zatwierdzał i modyfikował rosyjskie przepisy jeszcze z 1864 r.⁷ Najważniejszym organem w gminie było zgromadzenie gminne, które

² Niezachowane dla większości Mazowsza akta samorządu powiatowego rekonpensowane są w pewnym stopniu przez przechowywane w Archiwum Akt Nowych akta Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie (zespół 2/63/0), w których znajdują się również protokoły posiedzeń sejmików powiatowych (potem: rad powiatowych) i wydziałów powiatowych.

³ Najlepiej pod tym względem wygląda zasób Archiwum Państwowego w Płocku. Między innymi zachowały się liczne jednostki archiwalne wytworzone przez samorząd. Protokoły posiedzeń płockiej rady miejskiej z lat 1915–1939 zostały opublikowane: *Księgi obrad Rady Miejskiej Miasta Płocka*, t. 1–5, zebrał i przygotował P. Gryspanowicz, Płock 2021.

⁴ Ponadto z tych terenów zachowały się księgi protokołów sesji Rady Miejskiej i posiedzeń Magistratu miasta Ostrołęki z lat 1922–1939 (Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Pułtusk, dalej APW OP, 79/275/0 Akta miasta Ostrołęki, sygn. 49–72) oraz księga protokołów posiedzeń Rady Miejskiej w Przasnyszu z lat 1936–1939 przechowywana w Muzeum Historycznym w Przasnyszu.

⁵ Gmina Obryte nie doczekała się swojej monografii historycznej. Skrótowy *Zarys dziejów gminy Obryte* pióra R. Lolo został opublikowany w albumie *Gmina Obryte – serce Kurpi Białych*, Obryte–Pułtusk 2010.

⁶ Oczywiście przedmiotem zainteresowania będzie tylko samorząd na terenie byłego Królestwa Polskiego, gdyż samorząd na pozostałym obszarze zaboru rosyjskiego, jak i terenach zaborów austriackiego i pruskiego, funkcjonował w omawianym okresie w odmiennym kształcie. Według W. Witkowskiego, *Historia administracji w Polsce 1764–1989*, Warszawa 2007, s. 341, „w żadnej dziedzinie życia publicznego odrodzonego państwa różnice dzielnicowe nie zaznaczyły się tak silnie, jak w obszarze samorządu terytorialnego”. Spośród obszernej literatury przedmiotu dotyczącej międzywojennego samorządu warto wymienić syntezę H. Izdebskiego, *Samorząd terytorialny w II Rzeczypospolitej*, [w:] A. Piekara, Z. Niewiadomski (red.), *Samorząd terytorialny. Zagadnienia prawne i administracyjne*, Warszawa 1998.

⁷ Dz.U. 1918, nr 18, poz. 48.

uchwalało budżet i podejmowało uchwały w sprawach majątku gminnego i należących do zadań gminy sprawach opieki społecznej i organizacji handlu. Prawo udziału w zgromadzeniu mieli wszyscy mieszkańcy i gminy, bez względu na płeć i majątek, którzy ukończyli 21 lat, mieli polskie obywatelstwo i co najmniej od sześciu miesięcy zamieszkiwali na terenie gminy. Takie rozwiązania sprawiały, że w obradach mogło uczestniczyć kilkaset osób, np. w zgromadzeniu gminnym 18 grudnia 1932 r. w Obrytem wzięło udział 560 osób. Prawdopodobnie przez wzgląd na liczbę uczestników nie było obowiązku protokolowania obrad, a jedynie zapisywania najważniejszych uchwał.

Zgromadzenie gminne wybierało na trzyletnią kadencję liczącą 12 osób radę gminną i wójta, który z urzędu był przewodniczącym rady. Sześć kolejnych osób, które uzyskało największą liczbę głosów w wyborach, stawało się zastępcami radnych. Zajmowali oni miejsce w radzie w wypadku śmierci lub usunięcia radnego (przyczyną usunięcia mogłaby być np. trzykrotna z rzędu nieobecność na posiedzeniu) – w publikowanym poniżej materiale mamy tego przykłady.

Do zadań rady należało przygotowanie wniosków i projektów budżetu na zgromadzenie gminne i czuwanie nad wykonaniem jego uchwał, zarządzanie gminnymi nieruchomościami i funduszami, kierowanie i nadzorowanie należących do gminy zakładów (np. targowisk), mianowanie, kontrola i usuwanie urzędników gminnych (z wyjątkiem pisarza gminnego, którego zatwierdzał i usuwał starosta), kontrola działalności wójta gminy⁸. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej rady gminne decydowały o zarządzaniu i utrzymywaniu dróg w gminie, a także o budowie nowych dróg, do nich też należało ustalanie i rozkładanie wymiaru szarwarku⁹.

Posiedzenia rady wójt miał zwoływać co najmniej raz w miesiącu, a gdyby zaszła potrzeba – częściej. Posiedzenia były prawomocne w obecności co najmniej połowy członków – w lipcu 1931 r. dwukrotnie odwołano posiedzenie Rady Gminnej gminy w Obrytem z powodu braku kworum, czego powodem były zapewne prace żniwne. Uchwały zapadały większością głosów, a w razie równego rozkładu głosów decydował głos przewodniczącego. Funkcję sekretarza rady sprawował pisarz gminny dysponujący głosem doradczym.

Wójt był wybierany również na trzyletnią kadencję¹⁰. W rzeczywistości zgromadzenie gminne wybierało dwóch kandydatów na wójta, z których starosta zatwierdzał jednego, a drugi zostawał zastępcą wójta (podwójcim). Podobnie jak zastępcy radnych zastępca wójta nie pełnił żadnych obowiązków urzędowych dopóki działał wójt – dopiero gdy wójt nie mógł pełnić swych obowiązków, w miejsce jego wchodził podwójcim¹¹. Wójt był z urzędu przewodniczącym zgromadzenia

⁸ Tamże.

⁹ Dz.U. z 1921 r., nr 6, poz. 32.

¹⁰ Art. 4 Dekretu o utworzeniu Rad Gminnych... nie stawiał kandydatom na wójtów wielkich wymagań: „Wójt musi mieć 25 lat skończonych, a również umieć czytać i pisać po polsku”.

¹¹ Cz. Burek, *Status prawny wójta w samorządzie gminy wiejskiej II RP*, „Samorząd Terytorialny” 2008, nr 3, s. 49–50.

gminnego i rady gminnej, prowadził bieżący zarząd mieniem gminy, nadzorował roboty gminne; był zarazem organem administracji państwowej w gminie i w tym zakresie podlegał staroście (wójtowi z kolei podlegali sołtysi)¹².

Najniższym stopniem organizacji gminy były gromady, których organy stanowili sołtysi, oraz zebrania wiejskie, podejmujące decyzje w sprawach danej wsi, rozkładające obciążenia podatkowe na mieszkańców i wybierające na trzyletnią kadencję sołtysa.

Rada Gminna w Obrytem wybierała dwóch delegatów do Sejmiku Powiatowego w Pułtusku, który był organem uchwałodawczym na szczeblu samorządu powiatowego. Przewodniczącym sejmiku był starosta pułtuski – zarazem organ administracji rządowej. Organem wykonawczym sejmiku był Wydział Powiatowy w Pułtusku, na którego czele stał również starosta. Wydział Powiatowy w Pułtusku sprawował ścisły nadzór nad poczynaniami samorządu gminnego, a także władzę dyscyplinarną nad wójtem i sołtysami, którzy jednocześnie również byli w pewnym zakresie przedstawicielami administracji rządowej.

Pomocą w realizacji obowiązków Wójta służył urząd gminny. W porównaniu do dzisiejszych urzędów skład jego był niezwykle skromny. Centralną postacią był pisarz gminny, zwany również sekretarzem. Była to *de facto* jedyna osoba, która musiała mieć jakieś wykształcenie (z reguły średnie), to on był organizatorem pracy kancelaryjnej w urzędzie, jak również był odpowiedzialny za porządek i czystość w urzędzie i wokół niego. Do dyspozycji pisarza było dwóch pomocników kancelaryjnych. Ponadto w UG w Obrytem był zatrudniony woźny oraz stróż – i to była cała obsada. Zarobki urzędników gminnych ustalało zgromadzenie gminne: w Obrytem najwyższą pensję otrzymywał pisarz gminny.

Funkcjonowanie samorządu znacząco zmieniła ustawa z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz.U. z 1933 r., nr 35, poz. 94). Zlikwidowano zgromadzenie gminne, wprowadzono kolegialny zarząd gminny (wójt, podwójci, dwóch ławników). Zarząd wraz z 12 radnymi tworzył Radę Gminną. Utworzono rady gromadzkie, które wybierały delegatów, a ci z kolei wybierali radnych¹³. Wójtą gminy wybierali radni w głosowaniu tajnym większością głosów¹⁴. Ustawa teoretycznie miała wejść w życie po 60 dniach od dnia ogłoszenia, w praktyce trwało to dłużej. W ostatnim z zachowanych protokołów (z 31 sierpnia 1933 r.) widzimy dopiero pierwsze przygotowania do wdrożenia ustawy przez ustalenie nowego podziału terenu gminy na gromady. Zatem publikowane tu protokoły Rady Gminnej gminy Obryte obejmują *de facto* ostatni okres funkcjonowania pod rządami starych (częściowo jeszcze z 1864 r.) przepisów prawnych.

Obszar gminy Obryte był wówczas większy niż obecnie i obejmował znaczną część obecnej gminy Rząśnia (na północ od bagien Pulwy), wioski z obecnej gmi-

¹² Do 1933 r. nie funkcjonował kolektywny Zarząd Gminny – jeżeli w publikowanych dokumentach mowa jest o Zarządzie Gminnym, należy rozumieć przez to wójta.

¹³ H. Izdebski, dz. cyt., s. 81.

¹⁴ Cz. Burek, dz. cyt., s. 57.

ny Zatory (Gładczyń Rządowy) i Pułtusk: Ponikiew, Pawłówek, Szygówek i Popławy – ta ostatnia wieś została administracyjnie włączona do Pułtuska w październiku 1933 r.¹⁵ Ogółem obszar gminy wynosił niemal 210 km², zamieszkiwało ją w 1931 r. 10 727 osób. Według danych z 1921 r. 90,4% mieszkańców gminy stanowili katolicy, 5% ewangelicy (skupieni w północno-wschodniej części gminy w rejonie Wincentowa) oraz 4,5% Żydzi, mieszkający głównie w Obrytem.

Jeśli chodzi o obraz polityczny gminy, to silne były tu wpływy ludowców i narodowej demokracji. W wyborach w 1928 r. bezapelacyjnie zwyciężyło PSL „Wyzwolenie”, zdobywając 46,8% głosów (na drugim miejscu uplasował się BBWR z 9,5% głosów)¹⁶. W tzw. wyborach brzeskich w 1930 r., przy frekwencji wynoszącej 74,4%, również zwyciężyły partie opozycyjne skupione w Centrolewie, uzyskując – głównie dzięki PSL „Wyzwolenie” – aż 42,2% głosów, ale tuż za nimi uplasowało się Stronnictwo Narodowe z 41,8% głosów (BBWR uzyskał 8,7%, partie żydowskie 3,6%)¹⁷. Choć kadencja Rady Gminnej trwała 3 lata, w praktyce wybory odbywały się rzadziej. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 marca 1922 r. w przedmiocie przedłużenia okresu urzędowania organów samorządowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego kadencje rad mogły być przedłużane właściwie bezterminowo¹⁸. Jeśli organizowano wybory, to na podstawie jednostkowych decyzji wydziałów powiatowych rozwiązujących konkretne rady gminne.

Obryccy radni w maju 1931 r. postanowili jednogłośnie złożyć swe mandaty, gdyż od ostatnich wyborów w 1927 r. upłynęły już cztery lata. Jednak wobec braku zgody Wydziału Powiatowego w Pułtusku zmuszeni byli zasiadać w radzie jeszcze przez rok, kiedy to w gminie wreszcie przeprowadzono wybory. W ich wyniku do RG w Obrytem weszło kilku aktywnych działaczy ludowych i zarazem wrogów sanacji (Czesław Skoczeń, Andrzej Wiśniewski, Józef Szczerba), dzięki czemu obrady Rady nabrały kolorytu i stały się forum ostrych starć. Inauguracyjne posiedzenie nowej rady w dniu 4 września 1932 r. odbyło się akurat w okresie strajku chłopskiego (4–11 września) polegającego na bojkocie targowisk miejskich¹⁹, w którym wyżej wymienieni aktywnie uczestniczyli. Publikowane protokoły posiedzeń dostarczają nieznanym biografom informacji na temat działalności polityków ruchu ludowego, m.in. wspomnianego wyżej Czesława Skocznia, który w 1944 r. został pierwszym powojennym starostą pułtuskim – blisko współpracującym z PPR, co przypłacił śmiercią z rąk zbrojnego podziemia²⁰.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 października 1933 r. o zmianie granic miasta Pułtuska w powiecie pułtuskim, województwie warszawskim (Dz.U. z 1933, nr 88, poz. 680).

¹⁶ *Statystyka wyborów do Sejmu i Senatu odbytych 4 i 11 marca 1928*, Warszawa 1930, s. 8.

¹⁷ *Statystyka wyborów do Sejmu i Senatu z dnia 16 i 23 listopada 1930 roku*, Warszawa 1935, s. 8.

¹⁸ Dz.U. z 1922 r., nr 28, poz. 225.

¹⁹ J. Borkowski, *Postawa polityczna chłopów polskich w latach 1930–35*, Warszawa 1970, s. 85.

²⁰ T. Kowalski, J. Młodyński, J. Szczepański, *Wpisani w historię Pułtuska. Słownik biograficzny*, Pułtusk 2001, s. 274–275.

Na wnikliwszą analizę zasługują dwa preliminarze budżetowe: na rok budżetowy 1932/1933 i 1933/1934 (rok budżetowy zaczynał się 1 kwietnia). Choć potem były one zmieniane przez Zgromadzenie Gminne i Wydział Powiatowy, jednak z grubsza oddają obraz gospodarki finansowej gminy. Uwagę zwraca przede wszystkim wysoki udział w dochodach gminy tzw. samoistnego podatku wyrównawczego, który służył do łątania „dziury budżetowej”. Był to dodatkowy podatek, który gminy mogły ściągać od płatników podatków państwowych „na pokrycie deficytu wynikającego z zestawienia dochodów i wydatków zwyczajnych gminy, pomimo wykorzystania w pełni wszystkich źródeł dochodowych przewidzianych w ustawie z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz.U. RP nr 94, poz. 747)”. Rada Gminna uchwałała go w wysokości przewidzianego deficytu i nie mógł być wyższy²¹. W strukturze dochodów gminy Obryte w roku 1932/1933 samoistny podatek wyrównawczy stanowił aż 63,7% dochodów, w kolejnym roku 53,8%, czyli tyle w rzeczywistości brakowałoby gminie na działalność, jeśli poprzestałaby na zwykłych, wynikających z ustawy z 1923 r. źródłach dochodu.

Jeśli chodzi o wydatki, to największą pozycję w budżecie stanowiły pieniądze przeznaczone na opiekę społeczną, odpowiednio 36,6% i 34,6%. Najwięcej pieniędzy szło na tzw. koszty kuracyjne, czyli finansowanie (względnie dofinansowanie) kosztów leczenia i pobytu w szpitalach osób, które same nie były w stanie ich ponieść. Gmina utrzymywała także starców w przytułku w Obrytem (do jego tradycji nawiązuje obecny Dom Pomocy Społecznej w Obrytem), a także dzieci w sierocińcu powiatowym w Pułtusku (zarówno osoby starsze, jak i sieroty musiały być mieszkańcami gminy). Znaczne sumy łożono na utrzymanie szkół: wynajem lokali dla szkół i nauczycieli, opał, oświetlenie, pomoce naukowe, materiały do pisania, atrament, kredę, remonty i zakupy mebli, obsługę i utrzymanie czystości itp. W roku 1932/1933 wydatki na ten cel miały wynieść 29,8% budżetu, a w kolejnym roku 26,3%. Wydatki osobowe (wynagrodzenie wójta i pracowników urzędu gminy) stanowiły 21,2% i 15,9% budżetu.

Początek lat 30. XX w. to okres ogromnego kryzysu gospodarczego, stąd też pilna konieczność szukania oszczędności. Trend ten widać także w obu preliminarzach. Ogółem budżet gminy Obryte na rok 1933/1934 zmniejszono w porównaniu z rokiem poprzednim o 36,5%: z 55 913,50 zł na 35 508,53 zł. W największym stopniu (o 53,2%) zredukowano wydatki osobowe. Pobory wójta i pracowników urzędu obcięto o połowę (sekretarza o 41,3%), zwolniono też z pracy jednego z pomocników kancelaryjnych. Wydatki na opiekę społeczną spadły o 40%, działało się to kosztem zmniejszenia sum na koszty kuracyjne oraz liczby osób utrzymywanych w przytułku (z 12 do 5) i sierocińcu (z 5 do 3). Nakłady na oświatę spadły o 43,9%. Tu oszczędności znaleziono np. w zmniejszeniu dopłat za wyina-

²¹ Szerzej o tym zob. A. Witkowski, *Samoistny podatek wyrównawczy wśród działań na rzecz równoważenia budżetów gmin wiejskich w Polsce międzywojennej*, „Z dziejów prawa” 2019, t. 12, s. 525–557, <https://journals.us.edu.pl/index.php/zdp/article/view/8859/6852> [dostęp: 2.04.2022].

jem mieszkań przez nauczycieli czy też w oświeceniu: w budżecie w ogóle nie zabezpieczono pieniędzy na oświecenie klas, czyli na naftę. Po szczegóły odsyłam do prezentowanych poniżej protokołów.

Obowiązek ich prowadzenia narzucił przywoływany wyżej dekret z 27 listopada 1919 roku: „Wszystkie uchwały Rady Gminnej wpisuje się do specjalnej księgi protokołów, która jest dostępna dla każdego mieszkańca gminy”. Publikowana tu księga protokołów Rady Gminnej gminy Obryte znajduje się w zespole 79/43/0 Akta gminy Obryte z lat 1931–1954, sygn. 1 przechowywanym w Archiwum Państwowym w Warszawie Oddział w Pułtusku. Książka o wymiarach 335 x 215 mm pozbawiona jest okładek. Posiada ona numerowane karty, z których pierwsza nosi numer 53 – brakuje zatem 52 kart z protokołami z lat poprzednich. Pierwszy zachowany protokół zaczyna się od punktu 2 porządku dziennego. Nie wiadomo, czy po ostatniej karcie nr 140 zostały również wyrwane karty – zapewne tak. Strony posiadają następujące rubryki: „punkty omawianego wniosku”, „Data, porządek dzienny i treść uchwały” – tu wpisywano treść protokołu, oraz „Adnotacje o wykonaniu i odesłaniu odpisu do Wydziału Powiatowego” – rubryki tej nie wypełniano.

Księga zapisana jest jednym charakterem pisma – przez pisarza gminnego Gustawa Mackiewiczza. Pisownię z reguły modernizowano według obecnych zasad, pozostawiając jednak formy świadczące o innej niż dziś wymowie danych wyrazów. Przy edycji pominięto podpisy pod protokołami posiedzeń: wójta, sekretarza i obecnych na posiedzeniu radnych.

WYKAZ SKRÓTÓW

b.m. – bieżącego miesiąca

Dz.U. RP – Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej

MSW – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

MWRiOP – Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

p. – pan

pp. – panowie

RG – Rada Gminna

UG – Urząd Gminny

r.b. – rok bieżący

1. Protokół posiedzenia z dnia [10 kwietnia 1931 r.]

[...] 2. Uchwalenie instrukcji Kasowo-Rachunkowej dla Urzędu Gminnego i Regulaminu dla Komisji Rewizyjnej.

Na podstawie § 53 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 28 marca 1927 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz.U. RP nr 38, poz. 345) RG gminy Obryte jednogłośnie uchwała Instrukcję szczegółową kasowo-rachunkową dla UG Obryte i Regulamin dla Gminnej Komisji Rewizyjnej w brzmieniu opracowanym przez Związek Pracowników Administracji Gminnej (Warszawa, Żórawia 27), z następującymi zmianami:

Do Instrukcji kasowo-rachunkowej:

1. § 8 winien mieć brzmienie następujące: Poborcy inkasują należności gminne, skarbowe, powiatowe i inne na podstawie otrzymanych od UG wykazów i nakazów płatniczych. Pobrane zaś kwoty softys winien wpisać do książeczek płatniczych i księgi bierczej, wraz z odsetkami za zwłokę i karami od nieopłaconych w terminie należności.

2. § 10 Należy wstawić po słowie „kwitariusze”: „dla sekwestrantów”.

3. § 11 winien mieć brzmienie następujące: Kwity, na podstawie których pobierane są należności przez sekwestrantów, zawierają następujące dane. Dalej wszystko bez zmiany.

4. § 13 winien mieć brzmienie: Kwity, na podstawie których sekwestrator przyjmuje wpływy, wystawia i podpisuje sekwestrator.

Do Regulaminu dla Gminnej Komisji Rewizyjnej należy dodać jeden nowy § 12 o następującym brzmieniu: Komisja Rewizyjna ma prawo wglądu we wszystkie akta, znajdujące się w UG, dotyczące gospodarki gminnej oraz może dokonywać rewizji w kancelariach softysów.

3. Uchwalenie Regulaminu dla UG.

RG jednogłośnie uchwała dla UG gminy Obryte Regulamin w brzmieniu następującym:

§ 1. Praca w Urzędzie rozpoczyna się o godzinie 8⁰⁰, a kończy o 16⁰⁰.

§ 2. Wójt urzęduje w kancelarii gminnej cztery dni w tygodniu od godziny 10⁰⁰ do 14⁰⁰ w poniedziałki, środy, czwartki i soboty.

§ 3. Święta i niedziele są wolne od urzędowania.

§ 4. Wójt pełni również obowiązki kasjera Urzędu i on tylko ma prawo przyjmować wpływające do kasy sumy, przy czym wpłacającemu należy w każdym wypadku wydać pokwitowanie z kwitariusza sznurowanego z podpisem i pieczęcią Wójta. Wypłaca również tylko Wójt i li tylko na podstawie asygnacji. Wpłaty na prywatne kartki albo rachunki bez asygnacji są wzbronione.

§ 5. Podział pracy w biurze należy do sekretarza, przy czym każdy z urzędników prowadzi swój dziennik korespondencyjny i odpowiada za akuratne i terminowe wykonanie poruczonych mu spraw.

§ 6. Wszelkie sprawy należy wykonywać we wskazanym terminie, a w razie jeżeli sprawa dla ważnych powodów nie może być wykonana we wskazanym terminie – należy o przyczynach zawiadomić odnośny urząd i poprosić o przedłużenie tego terminu.

§ 7. Jak wewnątrz Urzędu, tak również na zewnątrz powinien panować wzorowy porządek i czystość. Odpowiedzialność w wypadkach stwierdzenia nieładu i brudów spada w pierwszym rzędzie na sekretarza, a następnie na Wójta.

§ 8. Od dnia 1 kwietnia 1931 r. obowiązuje zaprowadzenie w UG systemu teczkowego na wzór w ten sposób zaprowadzonej biurowości w Wydziale Powiatowym.

§ 9. W szafach mieszczących akta, księgi i archiwum winny być umieszczone nalepki orientacyjne, dające możliwość łatwego i szybkiego odnalezienia sprawy.

§ 10. W stosunku do interesantów urzędników gminnych powinna cechować bezwzględna grzeczność i uprzejmość. Urzędnik zawsze powinien pamiętać o tem, że nie gmina dla niego, ale on dla gminy, toteż interesantów należy załatwiać szybko i sprawnie, oczywiście bez wdawania się w niepotrzebne gawędy, mając na uwadze, że czas to pieniądz.

§ 11. UG obowiązany jest składać Wydziałowi Powiatowemu następujące sprawozdania periodyczne:

- a) sprawozdanie z wykonania budżetu gminnego raz na rok, w dniu 1 maja;
- b) zestawienie rachunkowe Kasy Gminnej raz na kwartał, w terminach 1 lipca, 1 października, 1 stycznia i 1 kwietnia;
- c) zestawienie rachunkowe Gminnej Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej raz na kwartał w terminach jak wyżej;
- d) raport o czynnościach egzekucyjnych i wpływach podatkowych raz na kwartał, w terminach jak wyżej;
- e) wykaz statystyczny raz na rok, w dniu 1 stycznia;
- f) wykaz personalny raz na rok w dniu 1 kwietnia, przy czym o zmianach sołtysów, członków RG i personelu urzędniczego należy zawiadamiać bezzwłocznie w każdym poszczególnym wypadku;
- g) wykaz wakujących stanowisk III kategorii w terminach do 25 lutego, do 25 maja, do 25 sierpnia i do 25 listopada;
- h) wykaz ściągniętych składek ogniowych co miesiąc, pierwszego dnia każdego miesiąca.

§ 12. O dniu posiedzenia RG Urząd Gminny zawiadamia Wydział Powiatowy na 7 dni przed posiedzeniem, a protokoły z odbytych posiedzeń winny być przedstawiane do zatwierdzenia najpóźniej siódmego dnia po posiedzeniu.

§ 13. Każde sprawozdanie ma być dokładnie i szczegółowo opracowane w celu uniknięcia składania dodatkowych wyjaśnień.

§ 14. Dwa dni w miesiącu Wójt z sekretarzem poświęcą na lustrację sołectw.

§ 15. Sprawy wojewódzkie i Starostwa Powiatowego należy traktować jako najpilniejsze.

4. Uchwalenie statutu o świadczeniach drogowych w naturze na 1931 r. Zgodnie z art. 29, 30, 31, 32 i 33 Ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych (Dz.U. RP, nr 6, poz. 32 z r. 1921) RG jednogłośnie uchwaliła statut w sprawie świadczeń w naturze na budowę i utrzymanie dróg gminnych w gminie Obryte w brzmieniu następującem:

§ 1. Świadczenia drogowe w naturze polegają na odrobieniu pewnej ilości dni roboczych pieszych lub dostarczeniu środków przewozowych na czas określony, przy czym dniówka robocizny pieszej i konnej, z reguły, wymierzana będzie przez prowadzącego roboty w akordzie.

§ 2. Każdy obowiązany do świadczeń w naturze ma prawo zamiast odbywania tych świadczeń wnieść przed wyznaczonym terminem ich odbycia i w każdym razie nie później [niż] 15 maja 1931 r. ekwiwalent w gotówce do Kasy Gminnej,

przy czym cenę robocizny pieszej ustala się na 5 zł za jedną dniówkę, cenę robocizny jednokonnej z obsługą na 10 zł za jedną dniówkę i cenę robocizny parokonnej z obsługą na 15 zł za jedną dniówkę.

§ 3. Ogólna ilość robocizny szarwarkowej potrzebnej do wykonania zamierzonych w 1931 r. robót na dr[ogach] gminnych ustala się 6892 dniówek robocizny pieszej i 4280 dniówek robocizny jednokonnej z obsługą, co po przeliczeniu wg cen ustalonych w § 2 stanowi kwotę 77260 zł.

§ 3a. Koszt niewykorzystanej w 1930 r. robocizny szarwarkowej wynosi 63339 zł. W myśl § 10 statutu o świadczeniach drogowych w naturze na 1930 r., uchwalonego na posiedzeniu RG w dniu 28 kwietnia 1930 r., niewykorzystana w 1930 r. robocizna szarwarkowa podlega ściągnięciu w 1931 r. Zatem koszt robocizny szarwarkowej przypadającej do wymiaru w 1931 r. wynosi 13821 zł.

§ 4. Określona w § 3 ilość robocizny szarwarkowej w złotych podlega rozdziałowi pomiędzy płatników bezpośrednich podatków w stosunku do wysokości przypadających na każdego z nich

a) zasadniczego państwowego podatku gruntowego od gruntów prywatnych i idealnego podatku gruntowego od gruntów państwowych;

b) państwowego podatku przemysłowego uiszczanego przez nabycie świadczeń przemysłowych i kart rejestracyjnych;

c) państwowego podatku od nieruchomości.

§ 5. Rozkładu szarwarku w złotych pomiędzy poszczególne kategorie płatników i pomiędzy poszczególne jednostki podatkowe dokonywa Zarząd Gminy, o czym zawiadamia ludność w ten sam sposób, jaki się stosuje przy wymierzaniu państwowego podatku gruntowego, przy czym jednocześnie będzie podana ustalona w § 2 niniejszego statutu cena robocizny konnej i pieszej.

§ 6. Zebrania gromadzkie dokonywują rozdziału szarwarku w złotych pomiędzy płatników podatku gruntowego w sposób, w jaki się rozkłada państwowy podatek gruntowy. Co do płatników podatku od nieruchomości, od przemysłu, handlu oraz od gruntów i nieruchomości państwowych wysokość powinności szarwarkowej (w złotych) wymierza dla każdego płatnika UG.

§ 7. Wymierzone świadczenia drogowe w naturze należy wykonać w terminie wyznaczonym przez Zarząd Gminy.

§ 8. Przeciwno wysokości wymierzonych świadczeń szarwarkowych można wnieść w przeciągu 14 dni od dnia dokonania wymiaru odwołanie do Wydziału Powiatowego. Decyzja Wydziału Powiatowego jest ostateczna. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku wykonania świadczenia. Za dzień dokonania wymiaru szarwarku należy uważać dzień zebrania gromadzkiego, o którym mowa w § 6 niniejszego statutu, o ile chodzi o płatników podatku gruntowego, oraz dzień otrzymania zawiadomienia z UG, o ile chodzi o płatników podatku od nieruchomości, od przemysłu, handlu oraz od nieruchomości i gruntów państwowych.

§ 9. W razie niewykonania w wyznaczonym terminie świadczeń w naturze oraz w razie nieopłacenia do Kasy Gminnej przed terminem oznaczonym w § 2

niniejszego statutu równoważnika pieniężnego Zarząd Gminy, w myśl przepisów zawartych w rozporządzeniach Prezydenta RP z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz.U. nr 36/28 r., poz. 341) oraz o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz.U. nr 36/28 r., poz. 342), spowoduje przymusową egzekucję równoważnika. Niezależnie od tego zostaną zastosowane kary przewidziane w wymienionych rozporządzeniach.

§ 10. Gdyby Zarząd Gminy z powodu osiągniętej oszczędności w rozchodowaniu robocizny szarwarkowej do wykonania zamierzonych robót lub z innych powodów nie wykorzystał w roku 1931 całkowitej ilości robocizny szarwarkowej ustalonej w § 3 niniejszego statutu, niewykorzystana część wymierzonej robocizny będzie użyta do wykonania robót szarwarkowych w 1932 r.

§ 11. Zarząd Gminy obowiązany jest wyjednać u władzy nadzorczej zatwierdzenie niniejszego statutu.

§ 12. Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia. Ogłoszenie winno nastąpić w sposób w gminie przyjęty.

5. Wybór opiekuna społecznego na okręg 3. Wobec tego, że Józef Gołąb, opiekun społeczny na okręg 3, wyprowadził się z tut[ejszej] gminy, RG jednogłośnie wybiera opiekunem społecznym na okręg 3 Głazewskiego Władysława, lat 35, rolnika, zamieszkałego we wsi Sokołowo. Obecny na posiedzeniu Rady p. Głazewski wyraził swoją zgodę.

6. Odczytanie pisma Wydziału Powiatowego z dnia 16 stycznia 1931 r. LI.19 w sprawie ewentualnej pomocy materialnej dla Zenobii Skoczeń z Zambsk Starych. RG po zaznajomieniu się z treścią wym[ienionego] pisma jednogłośnie postanawia odmówić Zenobii Skoczniównie pomocy materialnej z tego względu, iż brat jej, Czesław Skoczeń²², użytkuje należącą do niej część majątku w Zambskach Starych, zatem ma obowiązek pomagać jej materialnie.

7. Sprawa urządzenia jarmarków we wsi Lubiel Nowy. Przewodniczący podaje do wiadomości Rady, że mieszkańcy wsi Lubiel Nowy i okolicznych wsi proszą o urządzenie jarmarków w Lubielu Nowym; żądanie swoje motywują tem, iż miejscowości te położone są daleko od miast. Zbyt koni, bydła i trzody chlewnej połączony jest z wielkimi trudnościami oraz stratą czasu ze względu na znaczną odległość od miejsc zbyt.

Przewodniczący otwiera dyskusję. Radni: Jan Matuszewski, Stanisław Kamiński, Jakub Piątkowski i Stanisław Machnowski gorąco popierają prośbę mieszkańców.

RG, zważywszy powyższą sprawę, uchwała urządzić jarmarki we wsi Lubiel Nowy, gminy Obryte, które odbywać się będą w poniedziałki po dniu 10 każdego miesiąca. Do załatwienia wszelkich formalności w związku z wydaniem pozwo-

²² Czesław Skoczeń (1900–1946) – aktywny działacz PSL „Wyzwolenie”, potem Stronnictwa Ludowego, instruktor powiatowy SL, organizator strajków chłopskich. Podczas okupacji działał w Batalionach Chłopskich. Po wojnie został pierwszym starostą pułtuskim. Był zwolennikiem ścisłej współpracy SL z PPR i zwalczania PSL. Zlikwidowany przez zbrojne podziemie.

lenia u odnośnych władz na urządzenie jarmarków w Lubielu Nowym oraz wydzierżawienia placu na targowicę itp. RG upoważnia Wójta gminy Obryte i Jana Matuszewskiego z Lubielu Nowego.

8. Podanie Orłowskiego Franciszka z Psar o zapłacenie za niego kosztów kuracyjnych w sumie 345,50 zł. Po rozpatrzeniu podania RG, biorąc pod uwagę, że na poprzednim posiedzeniu Rady przyznano Orłowskiemu na ten sam cel 200 zł, jednogłośnie postanawia załatwić podanie jego odmownie.

9. Wolne wnioski. Na wniosek radnego Jana Matuszewskiego RG jednogłośnie uchwała zwrócić się do P[owszechnego] Z[akładu] U[bezpieczeń] W[zajemnych] w Warszawie z prośbą o zmniejszenie sumy szacunkowej od ubezpieczenia ruchomości rolnych – do 50% obecnego szacunku, z jednoczesnym obniżeniem składki na ubezpieczenie. Rada uważa to za konieczne ze względu na bardzo niskie ceny produktów rolnych oraz inwentarza.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący zamknął posiedzenie o godzinie 18⁰⁰.

2. Protokół posiedzenia z dnia 13 maja 1931 r.

Przewodniczy Wójt gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz²³. Obecni radni: Adam Wiśniewski, Franciszek Bajno, Stanisław Kamiński, Stanisław Łada, Jakub Piątkowski, Jan Prus, Stanisław Machnowski, Władysław Głazewski, Antoni Wiesiołek. Nieobecni radni usprawiedliwieni: Ignacy Zaremba, Jan Matuszewski; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Feliks Kupis.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 14⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.

2. Sprawa zmiany kierunku drogi Pułtusk-Ciółkowo.

3. Ustalenie wynagrodzenia dla starszych robotników prowadzących roboty szarwarkowe na drogach gminnych.

4. Podanie do wiadomości Rady zatwierdzonego przez Wydział Powiatowy budżetu na rok 1931/32.

5. Zatwierdzenie sprawozdania z wykonania budżetu gminnego za rok 1930/31.

6. Rozpatrzenie podań.

7. Sprawa urządzenia targowicy w Obrytem.

8. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

²³ Gustaw Franciszek Mackiewicz (1892–1974), pisarz gminny w Obrytem, w 1936 r. został sekretarzem gminy Nasielsk. W czasie II wojny światowej był komendantem placówki AK w Nasielsku, po wojnie prześladowany przez władze komunistyczne.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący, powołując się na uchwałę RG z dnia 28 kwietnia 1930 r. w sprawie przychylnego załatwienia prośby mieszkańców wsi Ciółkowo domagających się zmiany kierunku drogi Pułtusk-Ciółkowo, oświadcza, że Nadleśnictwo Pułtusk zgodziło się na zamianę terenu pod drogę i opracowało projekt umowy. RG jednogłośnie uchwała zawrzeć umowę wg projektu opracowanego przez Nadleśnictwo, do zawarcia wymienionej umowy upoważnia Adama Wiśniewskiego ze wsi Ciółkowo i Franciszka Bajno ze wsi Ponikiew.

Ad 3. RG jednogłośnie postanawia, aby starszym robotnikom prowadzącym roboty szarwarkowe przy naprawie dróg gminnych w 1931 r. wypłacać tytułem wynagrodzenia po 5 zł dziennie.

Ad 4. Po odczytaniu budżetu Rada przyjmuje takowy do wiadomości i jednocześnie uchwała statut o samoistnym podatku wyrównawczym.

Ad 5. Sekretarz rady odczytał sprawozdanie z wykonania budżetu administracyjnego na rok 1930/31 sprawdzone przez Komisję Rewizyjną. Przewodniczący otwiera dyskusję. RG jednogłośnie sprawozdanie budżetowe zatwierdza.

Ad 6. Rozpatrzenie podań Marianny Chmielewskiej i Aleksandry Zdzikowskiej o uregulowanie kosztów kuracyjnych z funduszy gminnych. RG, zważywszy, że petentki posiadają własne gospodarstwa rolne, jednogłośnie postanowiła podań ich nie uwzględniać i należne koszty kuracyjne wyegzekwować.

Ad 7. Przewodniczący oświadcza, że w krótkim czasie sprawa otwarcia jarmarków we wsi Obryte będzie załatwiona przychylnie, wobec czego proponuje przystąpienie do urządzenia targowicy zgodnie z obowiązującymi przepisami. RG jednogłośnie upoważnia Wójta gminy do urządzenia wspomnianego targowiska w odpowiednim czasie, z tem jednak, że roboty przy urządzeniu targowiska oddane będą drogą licytacji.

Ad 8. Na wniosek radnego Adama Wiśniewskiego z Ciółkowa RG jednogłośnie postanowiła złożyć swoje mandaty ze względu na to, że kadencja obecnego składu dawno ukończyła się.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

Statut o samoistnym podatku wyrównawczym

Na podstawie art. 1 Ustawy z dnia 20 marca 1931 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich (Dz.U. RP nr 27, poz. 192) wprowadza się na rzecz gminy Obryte powiatu pułtuskiego samoistny podatek wyrównawczy.

§ 1. Samoistny podatek wyrównawczy będzie pobierany od (wszystkich) płatników podatków państwowych, a mianowicie: od gruntów przemysłu i handlu oraz budynków.

§ 2. Na pokrycie deficytu wynikającego z zestawienia dochodów i wydatków zwyczajnych gminy, pomimo wykorzystania w pełni wszystkich źródeł dochodowych przewidzianych w ustawie z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym

uregulowaniu finansów komunalnych (Dz.U. RP nr 94, poz. 747), pobrana będzie w roku 1931/32 kwotą 38140 zł tytułem samoistnego podatku wyrównawczego.

§ 3. Samoistny podatek wyrównawczy podlega podziałowi pomiędzy poszczególnych płatników wyszczególnionych w § 1 niniejszego statutu w stosunku do przypadającego na każdego z nich

a) zasadniczego państwowego podatku gruntowego;

b) państwowego podatku przemysłowego uiszczanego przez nabycie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych;

c) państwowego podatku od nieruchomości.

§ 4. Wymiar i pobór podatku uskutecznia Zarząd Gminy, przy czym przysługuje mu prawo określone w art. 44 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz.U. RP nr 94, poz. 747).

§ 5. Terminy poboru samoistnego podatku wyrównawczego odpowiadają terminom poboru państwowego podatku gruntowego.

§ 6. O wysokości wymierzonego podatku Zarząd Gminy zawiadamia płatników przez doręczenie im nakazów płatniczych, w których jednocześnie wskazany jest termin płatności podatku.

§ 7. Odwołania w sprawach wymiaru podatku wnosić należy w terminie i trybie przewidzianym w art. 48 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz.U. RP nr 94, poz. 747).

§ 8. Nieuiszczony w terminie podatek ściągnięty będzie w drodze przymusowej z doliczeniem kosztów egzekucyjnych i kar za zwłokę, wg postanowień Ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. RP nr 73, poz. 721) zmienionej częściowo rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 17 maja 1927 r. (Dz.U. RP nr 46, poz. 401).

§ 9. Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu go przez władzę nadzorczą i ogłoszeniu przez Zarząd Gminy w sposób w danej miejscowości przyjęty.

[dopisek ołówkiem: Zatwierdzono przez Wydział Powiatowy Sejmiku Pułtuskiego dnia 29 maja 1931 r.]

3. Protokół z dnia 9 lipca 1931 r.

Z powodu, iż przybyło tylko trzech członków Rady, a mianowicie: Feliks Kupis, Adam Wiśniewski, Antoni Wiesiołek, posiedzenie nie odbyło się.

4. Protokół z dnia 19 lipca 1931 r.

Z powodu, iż przybyło tylko pięciu członków Rady, a mianowicie: Feliks Kupis, Adam Wiśniewski, Ignacy Zaremba, Franciszek Bajno, Antoni Wiesiołek, posiedzenie nie odbyło się.

5. Protokół z dnia 2 sierpnia 1931 r.

Przewodniczy Wójt gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Adam Wiśniewski, Franciszek Bajno, Sta-

niśław Kamiński, Stanisław Łada, Jakub Piątkowski, Jan Prus, Władysław Głażewski, Antoni Wiesiołek, Ignacy Zaremba, Jan Matuszewski. Nieobecni radni usprawiedliwieni: Stanisław Machnowski; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Feliks Kupis.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 14⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Odczytanie pisma Wydziału Powiatowego z dnia 13 czerwca 1931 r., L. II-11 w związku z protokołem uchwały Rady z dn. 13 maja 1931 r., punkt 8.
3. Rozpatrzenie podań.
4. Sprawy szkolne – wybór przedstawiciela RG do Dozoru Szkolnego.
5. Sprawa zabrania Marii Wiśniewskiej z przytułku i wyznaczenie dla niej renty.
6. Uchwalenie regulaminu obrad RG.
7. Rozpatrzenie budżetu gminnego na rok 1931/32 w myśl pisma Wydziału Powiatowego z dnia 14 lipca 1931 r., L.II.1.
8. Podanie do wiadomości Rady protokołu lustracji UG Obyrte z dnia 21–23 kwietnia 1931 r.

9. Wolne wnioski.

Powyższy porządek został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Treść pisma Wydziału Powiatowego RG przyjmuje do wiadomości i postanawia pracować w dalszym ciągu ze względu na dobro Gminy.

Ad 3. Rozpatrzenie podań.

- Podanie Marianny Prus z pierwszego męża Tyszkiewicz, zamieszkałej w Zambskich Kościelnych o zapłacenie kosztów kuracyjnych na leczenie syna jej Bolesława Tyszkiewicza;

- Podanie Aleksandra Zawiejskiego, zamieszkałego we wsi Zambski Kościelne o zapłacenie kosztów kuracyjnych zaleczenie żony jego Antoniny;

- Podanie Jana Dziadaka zamieszkałego we wsi Tocznabiel o przyznanie mu renty, gdyż z powodu choroby nerwowej nie może pracować;

RG, rozpatrzywszy podania, jednogłośnie postanawia: Mariannie Prus – odmówić, ponieważ jest w możności zapłacenia, Aleksandrowi Zawiejskiemu przyznać połowę kosztów – drugą połowę musi zapłacić sam petent, Janowi Dziadakowi przyznać i wypłacać 30 zł miesięcznie do czasu polepszenia się stanu jego zdrowia.

Ad 4. Przewodniczący odczytał podanie mieszkańców wsi Wielgolas o otwarciu szkoły powszechnej w tej wsi. RG jednogłośnie uchwała zwrócić się z prośbą

do p. Inspektora Szkolnego w Pułtusku o przychylne załatwienie podania mieszkańców wsi Wielgolas.

Przewodniczący podaje do wiadomości Rady, że członkowi Dozoru Szkolnego²⁴ p. Zarembie Ignacemu ukończyła się kadencja, wobec czego należy dokonać wyboru delegata na miejsce p. Zaremby. RG większością 7 głosów przeciw 4 powołuje na delegata do Dozoru Szkolnego p. Wiesiołka Antoniego ze wsi Sadykierz.

Ad 5. Przewodniczący podał do wiadomości Rady pismo Wydziału Powiatowego z dnia 28 maja r.b., L.I.18 w sprawie wyznaczenia dla Wiśniewskiej miesięcznej renty i zabrania jej z przytułku. RG, mając na względzie niemoralną przeszłość Wiśniewskiej, jednogłośnie postanawia pozostawić Wiśniewską Marię w przytułku i renty jej nie wypłacać.

Ad 6. RG jednogłośnie uchwała regulamin obrad RG w brzmieniu następującym:

§ 1. Posiedzenie RG zwołuje przewodniczący Wójt przynajmniej raz na miesiąc. Poza tem Rada może być zwołana na żądanie trzech członków i gdy tego zajdzie potrzeba. Członkowie, żądając zwołania zebrania, winni zgłosić na piśmie punkty, nad którymi ma obradować Rada.

§ 2. O posiedzeniu zawiadamia przewodniczący członków Rady za pokwitowaniem przynajmniej na trzy dni naprzód; w zawiadomieniu wskazane być mają dzień, godzina i miejsce mającego się odbyć posiedzenia oraz porządek dzienny zebrania.

§ 3. Przewodniczący otwiera posiedzenie Rady, sprawdza, czy zawiadomienia o posiedzeniu Rady zostały członkom doręczone i ustala ilość obecnych członków Rady.

§ 4. Zebrania Rady są prowadzone przy udziale co najmniej połowy ogólnej liczby członków Rady. Uchwały zapadają większością głosów obecnych; w razie równego podziału głos przewodniczącego przeważa.

§ 5. Obradami Rady kieruje przewodniczący i udziela głosu członkom Rady, którzy o to poproszą.

§ 6. Posiedzenie rozpoczyna się od odczytania protokołu poprzedniego posiedzenia i sprawozdania z wykonania poprzednich uchwał Rady. Jeżeli w sprawie protokołu nikt głosu nie żąda, względnie po ewentualnym sprostowaniu protokołu, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

§ 7. Przewodniczący przedstawia porządek dzienny; członkowie Rady sprawy do wolnych wniosków winni zgłaszać przy ustalaniu porządku dziennego. Porządek dzienny ustala się większością głosów zebranych. Poza porządkiem dziennym członkowie Rady mają prawa czynić zapytania przewodniczącemu o tem wszystkim, o czem Radzie z jej zakresu działania wiedzieć należy. Przewodni-

²⁴ Dozór Szkolny – ciało kolegialne pochodzące częściowo z wyborów, częściowo z mianowania, zajmujące się sprawami oświaty w gminie. Jednego delegata do Dozoru wybierała Rada, jednego zgromadzenie gminne. Nad poszczególnymi szkołami pieczę miały tzw. opieki szkolne.

czący winien dać odpowiedź na tem samym posiedzeniu lub wskutek ważnych względów na najbliższym.

§ 8. Po ostatecznem uchwaleniu porządku dziennego RG przystępuje do obrad. Przewodniczący udziela głosu członkom Rady w porządku, w jakim go zażądali. Pierwszy zabiera głos sprawozdawca (wnioskodawca). Mówcy przemawiają z miejsca, stojąc. W jednej i tej samej sprawie wolno zabierać głos tylko dwa razy; o dodatkowem dupuszczeniu do głosu rozstrzyga Rada [większością] 2/3 głosów; nie dotyczy to przedstawicieli władzy nadzorczej, którzy w każdej chwili mają prawo głos zabierać. W sprawie osobistej lub faktycznych sprostowań przewodniczący udziela głosu zaraz po ukończeniu rozpraw nad bieżącym punktem porządku obrad; w sprawie formalnej zaraz po ukończeniu odbywającego się przemówienia.

§ 9. Jeżeli w sprawie stanowiącej przedmiot obrad jest zainteresowany materialnie członek Rady albo jego krewni lub powinowaci pierwszych trzech stopni, nie może być on obecny przy rozważaniu sprawy ani przy głosowaniu nad nią.

§ 10. Przewodniczącemu służy prawo przerywania mowy, skoro odbiega od przedmiotu rozprawy; może on odebrać głos mówcy, gdyby mówca pomimo dwukrotnego upomnienia doń się nie dostosował. Członek Rady może być za niewłaściwe zachowanie się w toku obrad usunięty na jedno do trzech posiedzeń, nie inaczej wszakże, jak na mocy uchwały Rady powziętej większością 2/3 głosów obecnych, na wniosek przewodniczącego.

§ 11. Po ukończeniu rozpraw nad danym przedmiotem przewodniczący odczytuje wniosek, względnie wnioski, i wzywa Radę do głosowania. Wnioski należy poddawać pod głosowanie w formie pytań stawianych w ten sposób, aby odpowiedź mogła być wyrażona słowem „Tak” lub „Nie”.

§ 12. Głosowanie jest jawne i odbywa się przez podniesienie rąk lub powstanie. W sprawach jednak osobistych oraz na żądanie ½ obecnych członków Rady musi być stosowane głosowanie tajne. Na żądanie takiej części obecnych członków zastosowane będzie głosowanie imienne. Głosowanie przy wyborach jest tajne. Wyjątek stanowi wybór przez aklamację.

§ 13. Każdy przyjęty wniosek staje się obowiązującym.

§ 14. Jeżeli przewodniczący sądzi, że dana uchwała RG: 1) powzięta została na zebraniu nieprawomocnem, 2) przekracza kompetencje Rady lub 3) pogwałca obowiązujące ustawy, obowiązany jest zawiesić wykonanie uchwały i sprawę przedłożyć do trzech dni Wydziałowi Powiatowemu w celu wydania orzeczeń o nieważności.

§ 15. RG ustanawia w razie potrzeby komisje gminne do specjalnych spraw (np. komisję drogową, rewizyjną, sanitarną, finansową itp.) i wybiera ich członków zwyczajną większością głosów. Komisje rozważają sprawy przekazane im przez Radę i swe wnioski przedstawiają teź Radzie. Posiedzenie komisji zwołuje i przewodniczy na nich Wójt gminy, z wyjątkiem Komisji Rewizyjnej, której Wójt przewodniczyć nie może. Komisja Rewizyjna przewodniczącego wybiera

spośród siebie. Na członków komisji można powoływać rzeczoznawców spoza grona Rady.

§ 16. Z każdego posiedzenia Rady spisuje protokół sekretarz Rady, pisarz gminy, który ma głos doradczy. Protokół winien zawierać miejsce, datę posiedzenia, nazwiska obecnych członków Rady, porządek obrad, powzięte uchwały z krótkimi motywami i napomnienia przewodniczącego. Protokół podpisują wszyscy obecni, o ile są piśmienni, lub też czterej członkowie specjalną uchwałą Rady do tego upoważnieni.

§ 17. Obrady RG są jawne. O ile miejsce pozwala, na posiedzenia RG mogą przychodzić, za pozwoleniem przewodniczącego Rady, mieszkańcy gminy, nie mają oni jednak prawa zabierania głosu i mogą być z polecenia przewodniczącego usunięci w razie przeszkadzania obradom. RG może większością głosów uznać swe posiedzenie za poufne. Członków Rady w sprawach rozpatrywanych na posiedzeniu poufnym obowiązuje tajemnica.

§ 18. Członkowie Rady obowiązani są przybywać na posiedzenia punktualnie i brać w nich udział aż do końca. O powodach niemożności przybycia na posiedzenie członek Rady winien zawiadomić przewodniczącego. O ile członek RG opuści trzy z rzędu posiedzenia Rady bez podania ważnych powodów, RG może wykluczyć takiego członka na żądanie większości obecnych członków Rady.

§ 19. Urząd członka RG jest honorowy; mogą oni jednak otrzymywać diety na mocy uchwały zgromadzenia gminnego w razie wykonywania czynności poza obrębem swego zamieszkania.

§ 20. Członkowie RG nie są zwolnieni od ponoszenia ciężarów gminnych; wyjątek stanowią świadczenia osobiste, lecz tylko w czasie pełnienia obowiązków, mianowicie posiedzeń, delegacji itp.

Ad 7. Przewodniczący podał do wiadomości Rady treść rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 1 lipca 1931 r., Nr I.F. 5780/1 (okólnik nr 116) nadesłanego przy piśmie Wydziału Powiatowego w Pułtusku z dnia 14 lipca 1931 r., L.II.1. RG, biorąc pod uwagę, że przy uchwalaniu budżetu kierowano się wyłącznie zaspokojeniem najkonieczniejszych potrzeb w gospodarce gminnej i szkolnej, uważa, że budżet na rok 1931/32 w sumie zatwierdzonej przez Wydział Powiatowy jest niewygórowany. Jednakże ze swej strony Rada poleca Wójtowi jak najdalej idącą oszczędność w wydatkach.

Ad 8. Przewodniczący podał do wiadomości Rady protokół lustracji UG Obryte przeprowadzonej przez p. inspektora samorządowego w dniach 21–23 kwietnia 1931 r. RG protokół lustracji przyjmuje do wiadomości.

Ad 9. Na wniosek radnego Adama Wiśniewskiego RG jednogłośnie uchwala zwrócić się do Rady Szkolnej Powiatowej z prośbą o unieważnienie wyborów delegata do Dozoru Szkolnego od Zgromadzenia Gminnego – p. Jan Pęka, gdyż p. Pęk przekroczył przysługujące mu prawa członka Dozoru, działając w imieniu Dozoru jako przewodniczący, wynajął lokal na szkołę w dniu 1 lipca r.b., chociaż do tego nie był upoważniony przez Dozór. P. Pęk wynajął lokal fikcyjnie,

za zbyt wygórowane komorne, zupełnie nieodpowiedni i kierował się wyłącznie celem osobistym, gdyż działając w ten sposób, dążył, aby właściciel tego lokalu, tj. karczmy, ze względu na wysoki czynsz zrzekł się koncesji na karczmę, którą to koncesję p. Pęk chciał uzyskać dla siebie i prowadzić karczmę na swoje imię – wiedząc, że wynajęty od właściciela karczmy lokal pod każdym względem nie jest odpowiedni na szkołę.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

6. Protokół z dnia 14 sierpnia 1931 r.

Na posiedzeniu rady obecny p. Dworakowski, Starosta Powiatowy²⁵. Przewodniczy Wójt Gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Adam Wiśniewski, Franciszek Bajno, Stanisław Kamiński, Jan Prus, Władysław Głazewski, Antoni Wiesiołek, Ignacy Zaremba, Feliks Kupis, Jan Matuszewski. Nieobecni radni usprawiedliwieni: Jakub Piątkowski; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Stanisław Machnowski, Stanisław Łada.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 15⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Wybór delegatów do Sejmiku Powiatowego.
3. Sprawy szarwarkowe.
4. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Po zaznajomieniu się z zarządzeniem pana przewodniczącego Wydziału Powiatowego w Pułtuskach z dnia 7 sierpnia 1931 r., L.I.3, opartem na rozporządzeniu pana Wojewody warszawskiego, RG przystąpiła do wyborów delegatów do Sejmiku Powiatowego, na podstawie przepisów wykonawczych do Dekretu o Tymczasowej Ordynacji Wyborczej do Sejmików Powiatowych z dnia 15 stycznia 1919 r. (Dz.U. MSW nr 5, poz. 62), z uwzględnieniem zmian zawartych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1927 r. (Monitor Polski nr 160, poz. 413).

Do stołu prezydialnego przewodniczący zaprosił radnych pp.: Ignacego Zarembę, Władysława Głazewskiego. Zgłoszono kandydatury:

Szczepana Wiśniewskiego – otrzymał głosów 3

²⁵ Dworakowski Włodzimierz (ur. 1881) – w latach 1931–1932 starosta pułtuski. Słaby organizator i administrator. Zwolniony z pracy.

Feliksa Kupisa – otrzymał głosów 5
Antoniego Wiesiołka – otrzymał głosów 0
Adama Wiśniewskiego – otrzymał głosów 5
Jana Matuszewskiego – otrzymał głosów 7.

Największą ilość głosów otrzymali i wobec tego zostali wybrani delegatami do Sejmiku pp. Jan Matuszewski i Adam Wiśniewski ze względu na starszeństwo wieku.

Ad 3. Przewodniczący podaje do wiadomości Rady pismo mieszkańców wsi Ciółkowo i Zambski Stare, w którym uskarżają się, że członek Rady Adam Wiśniewski, który prowadzi roboty szarwarkowe na drogach gminnych jako starszy robotnik, niesumienne wymierza roboty przy wykonywaniu szarwarku. RG po krótkiej dyskusji wybiera komisję, do której powołuje członków Rady: Jana Matuszewskiego, Feliksa Kupisa i Jana Prusa, celem przeprowadzenia dochodzenia w tej sprawie i złożenia sprawozdania o wyniku na najbliższym posiedzeniu Rady.

Ad 4. Wolnych wniosków nie było.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

7. Protokół z dnia 23 sierpnia 1931 r.

Przewodniczy Wójt gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Adam Wiśniewski, Stanisław Kamiński, Jan Prus, Stanisław Machnowski, Antoni Wiesiołek, Ignacy Zaremba, Feliks Kupis, Jan Matuszewski. Nieobecni radni usprawiedliwieni Stanisław Łada; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Jakub Piątkowski, Władysław Głazewski Franciszek Bajno.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 16⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Sprawy szarwarkowe.
3. Sprawa jarmarków w Obrytem
4. Rozpatrzenie podań
5. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Komisja powołana przez Radę w dniu 14 b.m. do przeprowadzenia dochodzenia w sprawie członka Rady Adama Wiśniewskiego jako starszego robot-

nika prowadzącego roboty szarwarkowe na drogach gminnych przedstawiła Radzie sprawozdanie o wyniku dochodzenia. RG po szczegółowym rozpatrzeniu dochodzenia komisji uznaje, że członek Rady Adam Wiśniewski, pełniąc funkcję starszego robotnika, przy wykonywaniu szarwarków wydzielał roboty na drogach w niektórych wypadkach niesprawiedliwie, co nie licuje z godnością członka Rady. Jednocześnie Rada poleca Wójtowi, aby w przyszłości do robót szarwarkowych nie angażował członków RG. Członek Rady Adam Wiśniewski, wobec przytoczonych mu zarzutów, złożył na ręce przewodniczącego rady pisemne zrzeczenie się mandatu członka RG.

Wobec tego, że w dniu 18 b.m. wpłynęło na ręce przewodniczącego rady pisemne zrzeczenie się przez Jana Matuszewskiego mandatu członka Sejmiku Powiatowego, a przez Adama Wiśniewskiego, wybranego również delegatem do Sejmiku, zrzeczenie się [mandatu] członka RG, przeto przewodniczący podaje wniosek o przeprowadzenie nowych wyborów delegatów do Sejmiku i uzupełnienie dzisiejszego porządku dziennego tym punktem. RG większością głosów wniosek przewodniczącego uchwała.

3. Wskutek tego, że Jan Matuszewski i Adam Wiśniewski wybrani w dniu 14 b.m. delegatami do Sejmiku Powiatowego zrzekli się swoich mandatów, a mianowicie: Jan Matuszewski zrzekła się mandatu delegata do Sejmiku, a Adam Wiśniewski członka RG, wobec tego przewodniczący przeprowadził nowe wybory delegatów do Sejmiku Powiatowego. Do stołu prezydialnego przewodniczący zaprosił radnych pp. Ignacego Zarembę, Jana Prusa. Zgłoszono kandydatury:

Jana Matuszewskiego – otrzymał głosów 7

Feliksa Kupisa – otrzymał głosów 2

Szczepana Wiśniewskiego – otrzymał głosów 5

Antoniego Wiesiołka – otrzymał głosów 2.

Największą ilość głosów otrzymali i wobec tego zostali wybrani delegatami do Sejmiku Powiatowego pp.: Jan Matuszewski i Szczepan Wiśniewski.

4. Sprawa jarmarków w Obrytem. Przewodniczący podaje do wiadomości Rady pismo Starostwa Powiatowego z dnia 18 sierpnia r.b., L.A.P.H.-9, że Warszawski Urząd Wojewódzki zawiadomił starostwo, iż sprawa udzielenia pozwolenia na urządzenie jarmarków w Obrytem może być załatwiona w tym wypadku, jeżeli gmina zmieni swą poprzednią uchwałę i obierze inny dzień targowy. RG jednogłośnie postanawia zmienić poprzednią swą uchwałę i wyraża zgodę przesunięcia dnia targowego na drugi poniedziałek po pierwszym każdego miesiąca.

5. Rozpatrzenie podań. Podanie Małgorzaty Rzemek z Sadyrcza o zapłacenie 300 zł z funduszy gminnych tytułem kosztów kuracyjnych na leczenie jej męża Józefa Rzemka w szpitalu warszawskim. RG jednogłośnie uchwała zapłacić na Józefa Rzemka koszty kuracyjne w wysokości 100 zł – resztę, tj. 200 zł, winna zapłacić Małgorzata Rzemek.

6. Wolnych wniosków nie było.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

8. Protokół z dnia 7 września 1931 r.

Przewodniczy Wójt gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Stanisław Kamiński, Jan Prus, Stanisław Machnowski, Antoni Wiesiołek, Ignacy Zaremba, Feliks Kupis, Jan Matuszewski, Stanisław Łada, Jakub Piątkowski, Władysław Głazewski, Franciszek Bajno.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 14⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.

2. Zarządzenie p. przewodniczącego Wydziału Powiatowego z dnia 1 września 1931 r., L.I-3, w sprawie przeprowadzenia nowych wyborów delegatów do Sejmiku Powiatowego z gminy Obryte.

3. Wybór członka Komisji Drogowej na miejsce Adama Wiśniewskiego.

4. Powołanie zastępcy radnego Franciszka Milczarczyka na miejsce Adama Wiśniewskiego.

5. Rozpatrzenie podań.

6. Wolne wnioski

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Po zaznajomieniu się z zarządzeniem p. przewodniczącego Wydziału Powiatowego w Pułtusku z dnia 1 września 1931 r., L.I-3, RG przystąpiła do wyborów delegatów do Sejmiku Powiatowego na podstawie przepisów wykonawczych do Dekretu o Tymczasowej Ordynacji Wyborczej do Sejmików Powiatowych z dnia 15 stycznia 1919 r. (Dz.U.MSW nr 5, poz. 62), z uwzględnieniem zmian zawartych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1927 r. (Monitor Polski nr 160, poz. 413).

Do stołu prezydialnego przewodniczący zaprosił radnych pp.: Jana Prusa, Stanisława Kamińskiego. Zgłoszono kandydatury:

Szczepana Wiśniewskiego – otrzymał głosów 11

Feliksa Kupisa – otrzymał głosów 8

Jana Matuszewskiego – otrzymał głosów 4.

Największą ilość głosów otrzymali i wobec tego zostali wybrani delegatami do Sejmiku pp. Szczepan Wiśniewski i Feliks Kupis.

Ad 3. RG jednogłośnie powołuje na członka komisji drogowej Jana Prusa ze wsi Wielgolas.

Ad 4. Na miejsce radnego Adama Wiśniewskiego z Ciólkowa, który zrzekł się mandatu, RG powołuje Franciszka Milczarczyka ze wsi Bartodzieje jako kolejnego zastępcę.

Ad 5. Podanie mieszkańców wsi Wielgolas o 300 zł tytułem subsydium na utrzymanie szkoły prywatnej. RG, rozpatrzywszy podanie mieszkańców wsi Wielgolas, postanawia zwrócić się do Rady Szkolnej Powiatowej z prośbą o zezwolenie Dozorowi Szkolnemu na wypłacenie z sum zaoszczędzonych z czynszu dzierżawnego lokali szkolnych z budżetu na 1931/32 r. sumy 300 zł tytułem subsydium na utrzymanie szkoły prywatnej we wsi Wielgolas.

Ad 6. Radny Wiesiołek zapytuje przewodniczącego, czy Wydział Powiatowy zwrócił pieniądze w sumie 185 zł, wypłacone z sum gminnych Szkole Rolniczej w Gołądkowie tytułem stypendium za b[yłego] ucznia Antoniego Wóltańskiego wbrew uchwale RG. Przewodniczący wyjaśnia, że sprawa ta jest wiadoma Wydziałowi Powiatowemu (protokoły uchwał Rady z dnia 30 sierpnia 1928 r., punkt 7, z dnia 27 lipca 1929 r., punkt 2 i z dnia 7 stycznia 1931 r., punkt 5 cz. 2). RG uchwala, aby Wójt wyjaśnił tę sprawę i dał sprawozdanie na najbliższym posiedzeniu Rady.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

7. Protokół z dnia 29 października 1931 r.

Przewodniczy Wójt gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Franciszek Bajno, Jan Prus, Franciszek Milczarczyk, Antoni Wiesiołek, Ignacy Zaremba, Feliks Kupis. Nieobecni radni usprawiedliwieni: Jan Matuszewski, Stanisław Machnowski; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Jakub Piątkowski, Władysław Głazewski, Stanisław Kamiński, Stanisław Łada.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 13⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Sprawa jarmarków we wsi Obryte.
3. Upoważnienie Wójta do wyrąbania starych olszyn na działce szkolnej w Wincentowie.
4. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. W związku z zezwoleniem Urzędu Wojewódzkiego na otwarcie jarmarków we wsi Obryte RG uchwala:

- Do dnia 1 kwietnia 1932 r. opłaty za wpęd na targowicę, wjazd do Obrytego i za placowe gmina będzie pobierać sama.

- Upoważnia się Wójta do zaangażowania ośmiu ludzi jako poborców, o ile możliwości z bezrobotnych wyrobników spośród członków straży pożarnych za

wynagrodzeniem 4 zł dniówki. Zaangażowany poborca winien złożyć gwarancję wekslową z żyrem w wysokości – do uznania Wójta.

- Do kontroli targowicy na czas do dnia 1 kwietnia 1932 r. RG wyłoniła spośród siebie trzech członków Rady, a mianowicie: Ignacego Zarembę, Franciszka Bajno i Franciszka Milczarczyka, którzy funkcję tę będą pełnić honorowo.

- Do przyjęcia robót budowlanych targowicy powołano komisję składającą się z czterech członków Rady w następującym składzie: Franciszek Bajno, Ignacy Zaremba, Feliks Kupis i Antoni Wiesiołek.

Ad 3. Wobec tego, że drzewa olszowe rosnące nad rowem na działce szkolnej w Wincentowie są już stare i zaczynają próchnieć – zatem bezużytecznie niszczyć – RG upoważnia Wójta, aby zarządził wyrąbanie tych olszyn na metry, a później Rada postanowi, co z tym drzewem uczynić.

Ad. 4. [Wolnych wniosków] Nie było.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

8. Protokół z dnia 19 grudnia 1931 r.

Na posiedzeniu Rady obecny Inspektor Samorządu Gminnego p. R. (K?) Leżnicki. Przewodniczy Wójt gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Franciszek Bajno, Jakub Piątkowski, Franciszek Milczarczyk, Władysław Głazewski, Jan Prus, Antoni Wiesiołek, Stanisław Łada, Ignacy Zaremba, Feliks Kupis. Nieobecni radni usprawiedliwieni: Ignacy Zaremba, Jan Matuszewski, Stanisław Machnowski; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Stanisław Kamiński.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 10⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Uchwalenie preliminarza budżetowego na rok 1932/33.
3. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. RG jednogłośnie uchwała preliminarz budżetowy na rok 1932/33 wyrażający się w następujących cyfrach:

Protokoły posiedzeń Rady Gminnej gminy Obyryte z lat 1931–1933

§	poz.	WYDATKI	[kwota w złotych]	[Uwagi]
		zwyczajne	55913,50	
1		Dział I. Administracja ogólna	13695	
		Wydatki osobowe	11884	
	a	Pobory Zarządu:		
		Wójta Gminy	2400	Ze względu na kryzys RG redukuje pobory Wójta
	b	Pobory pracowników gminnych		
		Pisarza gminnego	3065	Grupa IX szer. „d”, samotny
		I pomocnika	1968	Grupa XII szer. „b”, samotny, z dodatkiem mieszkaniowym
		II pomocnika	1751	Grupa XIII, szer. „a”, samotny, bez dodatku na mieszkanie
		Woźnego	1080	
		Stróża	840	
		Składka do Kasy Chorych za pracowników	350	RG uchwała zwrócić się do Wydziału Powiatowego z prośbą o dołożenie usilnych starań celem wyeliminowania pracowników gminnych z Kasy Chorych, bowiem gmina opiekę lekarską sama im zapewni.
		Składka emerytalna za pracowników	430	
2		Wydatki rzeczowe		
	a	Koszty utrzymania lokalu:		
		Opał i światło	400	31 metrów drzewa po 9 zł i 173 litry nafty po 0,70 zł litr.
		Wycieranie kominów	24	
		Asekuracja budynków	42	
	b	Wydatki kancelaryjne	800	Z księgami meldunkowymi
	c	Prenumerata pism i kupno książek	75	
	d	Porto i telefon	250	
	e	Koszty poboru wojskowego	100	
	f	Uzupełnienie umeblowania	25	
	g	Diety i koszty podróży	75	
	h	Utrzymanie czystości	20	
		Dział II. Majątek komunalny	-	

		Dział III. Przedsiębiorstwa komunalne	2000	
3		Spłata długów zaciągniętych na urządzenie targowicy	2000	
		Dział IV. Spłata długów	1650	
4		Spłata pożyczki zaciągniętej na budowę szkoły w Wincentowie	750	
5		Procenty od pożyczki zaciągniętej na budowę szkoły w Wincentowie	900	
		Dział V. Drogi i place publiczne	1000	
6		Koszty utrzymania mostów	1000	
		Dział VI. Oświata	16650,50	
7		Świadczenia rzeczowe na rzecz szkół powszechnych	16650,50	
	a	Wynajem lokali dla szkół	3240	Ceny za lokale różne
	b	Wynajem lokali dla nauczycieli	3360	
	c	Opał dla szkół	1520	Po 7 metrów na klasę, w większych klasach: w Obrytem 9 metrów, w Wincentowie 10 metrów
	d	Rąbanie drzewa	228	152 metry drzewa po 1,50 od metra
	e	Światło dla szkół	420	19 klas po 30 litrów na klasę, 2 klasy, w których pracuje małżeństwo, liczy się jako jedna klasa 30 litrów; razem 600 litrów po 0,70 zł m za litr
	f	Remont budynków, konserwacja i asekuracja	290	
	g	Obsługa	1740	18 klas po 80 zł, 3 klasy duże w budynkach własnych po 100 zł
	h	Utrzymanie czystości	510	18 klas po 20 zł, 3 klasy duże w budynkach własnych po 50 zł
	i	Materiały piśmienne dla szkół (ryczałt)	210	Po 10 zł na klasę
	j	Atrament i kreda dla dzieci	420	Po 20 zł na klasę

Protokoły posiedzeń Rady Gminnej gminy Obyryte z lat 1931–1933

	k	Prenumerata pism urzędowych	112,50	Dziennik Urzędowy MWRiOP dla wszystkich szkół
	l	Remont umeblowania	100	Ryczałt
	m	Zakup umeblowania	450	Ryczałt
	n	Kancelaria Dozoru Szkolnego	250	Ryczałt dla Dozoru 100 zł, płaca sekretarza 150 zł
	o	Na pomoce naukowe	300	Otrzymuje szkoła wtedy, jeżeli nauczyciel drogą urzędzania imprez zbierze pewną kwotę – Dozór Szkolny dopłaci szkole 100% zebranej przez nauczyciela sumy.
	p	Opieka lekarska	500	Wyplacać tylko za dokonaną wizytację szkoły lub zbadanie ucznia.
	r	Na budowę szkoły siedmioklasowej w gminie	3000	
		Dział VII. Kultura i sztuka	-	
		Dział VIII. Zdrowie publiczne	30	
8		Ogólny dozór sanitarny	30	
		Dział IX. Opieka społeczna	20488	
9		Koszty kuracyjne za biednych bieżące	8000	
10		Zapomogi dla biednych	240	Dziadak od 1 kwietnia 1932 r. będzie pobierał po 20 zł miesięcznie
11		Zaległe koszty kuracyjne za biednych 1/5 ratalne	2000	
12		Koszty utrzymania sierot w sierocińcu powiatowym	3660	Pięcioro dzieci po 2 zł dziennie. Jakkolwiek Rada uchwała stawkę 2 zł dziennie, jednakże prosi o rewizję rachunków, ponieważ uważa, że cena jest zbyt wygórowana i upoważnia swoich delegatów do wystąpienia w tej sprawie na Sejmiku.
13		Koszty utrzymania starców w przytułku	6588	12 starców po 1,50 zł dziennie
		Dział X. Popieranie rolnictwa	100	
14		Subsydium dla kółek rolniczych	100	

		Dział XI. Popieranie przemysłu i handlu	-	
		Dział XII. Bezpieczeństwo publicz- ne	100	
15		Koszty utrzymania aresz- tu gminnego	100	
		Dział XIII. Różne		
16		Na Ligę Obrony Powietrz- nej i Gazowej Państwa ^a	50	
17		Na Komitet Floty Naro- dowej ^b	50	
18		Na WFiPW ^c	100	

		DOCHODY		
		RG jednogłośnie uchwała pobrać w roku 1932/33 następujące podatki		
		Dochody zwyczajne	55913,50	
		Dział I. Majątek komunalny	-	
		Dział II. Przedsiębiorstwa komu- nalne	-	
		Dział III. Subwencje i dotacje	-	
		Dział IV. Zwroty	200	
1		Zwrot kosztów kuracyj- nych wyłożonych przez Gminę	200	
		Dział V. Opłaty administracyjne	2100	
2		Opłaty administracyjne	600	Za wyciągi z ksiąg ludności 2 zł, wszelkie inne zaświadczenia 0,50 zł
3		Za paszporty zwierzęce	1500	Na konie i bydło po 1 zł, świ- nie po 0,50 zł, prosięta do 3-4 miesiący, owce, kozy i cielęta po 0,30 zł sztuka
		Dział VI. Opłaty za korzystanie z urzędzeń komunalnych	1000	
4		Czysty zysk z targowicy	1000	

Protokoły posiedzeń Rady Gminnej gminy Obyte z lat 1931–1933

		Dział VII. Dopłaty	-	
		Dział VIII. Udział w podatkach państwowych	-	
		Dział IX. Dodatki do podatków państwowych	10382,50	
5		Dodatek do podatku gruntowego	4908,50	
6		Dodatek do podatku przemysłowego	400	
7		Dodatek do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	2098	
8		Dodatek do patentów na wyrób i sprzedaż trunków	100	
9		50% zwwyżki dodatku do podatku gruntowego	2876	
		Dział X. Podatki samoistne	39711	
10		1-procentowa opłata od umów o przeniesienie własności nieruchomości	500	
11		Podatek wyrównawczy	38140	
12		Podatek od gruntów państwowych	761	
13		Podatek od wykonywania prawa polowania	200	
14		Podatek od spadków i darowizn	10	
15		Podatek od sztyldów	100	
		Dział XI Różne	2520	
16		Kary administracyjne	10	
17		Nieprzewidziane wpływy	10	
18		Kary za zwłokę w opłacie podatków	2500	

- a Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej – organizacja społeczna działająca w latach 1928–1939 promująca rozwój lotnictwa w Polsce. Jej koła zakładano w szkołach.
- b Komitet Floty Narodowej działał w latach 1920–1932, jego głównym celem było zbieranie środków finansowych na budowę polskiej floty wojennej i handlowej oraz promocja spraw morskich.
- c Chodzi o subwencję dla Powiatowego Komitetu Wychowania Fizycznego i Przesposobienia Wojskowego w Pułtuskach, który promował sport i obronność na terenie powiatu.
- d Chodzi o *Warszawski Dziennik Wojewódzki dla obszaru województwa warszawskiego* oraz o czasopismo „Pracownik Samorządowy” wydawane przez Związek Pracowników Samorządu Terytorialnego RP w latach 1924–1939.

RG jednogłośnie uchwala w roku 1932/33 podatek wyrównawczy pobrać w wysokości po 2 zł z hektara. Podatki gminne pobrać w dwóch równych ratach. Termin płatności I raty wyznacza się 1 września, II raty 1 lutego; od podatków wpłacanych po tych terminach pobierane będą odsetki za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie.

Rg jednogłośnie uchwala pobrać następujące dodatki do podatków państwowych: dodatek do podatku gruntowego, dodatek do podatku przemysłowego, dodatek do podatku od spożycia, zużycia i produkcji, dodatek do patentów na wyrób i sprzedaż trunków, 50% zwwyżki dodatku do podatku gruntowego i 1-procentową opłatę od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

Statuty: 1) Statut o poborze opłat kancelaryjnych 2) o samoistnym podatku wyrównawczym 3) o samoistnym podatku od gruntów państwowych 4) o podatku od prawa polowania 5) o podatku od spadków i darowizn i 6) o podatku od sztyldów – uchwalone na 1931/32 rok RG uchwala na rok budżetowy 1932/33.

RG, aczkolwiek utrzymuje pobieraną przez Sejmik opłatę w wysokości 1,50 zł dziennie za utrzymanie jednego starca w przytułku powiatowym w Obrytem i 2 zł dziennie na utrzymanie jednej sieroty w sierocińcu powiatowym w Pułtusk, jednakże uważa tę opłatę za wygórowaną, prosi o rewizję rachunków i upoważnia swoich delegatów do Sejmiku do wystąpienia w tej sprawie na najbliższym zebraniu Sejmiku, aby koszty utrzymania starców w przytułku i sierot w sierocińcu zostały zmniejszone ze względu na ogólne obniżenie cen na produkty.

Wszelkiego rodzaju powinności podwodowe winny być rozkładane proporcjonalnie do posiadanej ilości gruntu w stosunku: jedna parokonna podwoda z 30 morgów.

Ad. 3. [Wolnych wniosków] nie było.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

9. Protokół z dnia 28 grudnia 1931 r.

Przewodniczy Wójt Gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Stanisław Kamiński, Franciszek Bajno, Franciszek Milczarczyk, Jan Prus, Antoni Wiesiołek, Ignacy Zaremba, Ignacy Zaremba; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Stanisław Łada, Jakub Piątkowski, Władysław Głazewski, Jan Matuszewski, Stanisław Machnowski, Feliks Kupis.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 13⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Sprawy drogowe.
3. Sprawy szarwarkowe.
4. Uchwalenie wynagrodzenia dla kontrolerów targowicy.
5. Rozpatrzenie podań.

6. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący podaje do wiadomości Rady pismo Powiatowego Zarządu Drogowego z dnia 29 października 1931 r., nr IV-424 o zmianie treści umowy z Nadleśnictwem Pułtusk w sprawie nowego kierunku drogi Pułtusk-Ciółkowo. RG do zawarcia wymienionej umowy jednogłośnie upoważnia Wójta Szczepana Wiśniewskiego oraz radnych: Franciszka Bajno, Feliksa Kupisa, Ignacego Zarembę i Franciszka Milczarczyka.

Ad 3. RG po zapoznaniu się z pismem Wydziału Powiatowego z dnia 29 sierpnia 1931 r., L. IV-124 jednogłośnie uchwała cenę dniówki roboczej przy wykonywaniu szarwarku w 1932 r.: dniówka piesza 5 zł, jednokonna 10 zł, parokonna 15 zł. Jednocześnie RG uchwała, aby starszym robotnikom prowadzącym roboty szarwarkowe przy naprawie dróg gminnych w 1932 r. wypłacać tytułem wynagrodzenia po 4 zł dziennie.

Ad 4. Na wniosek Przewodniczącego RG uchwała, aby tym członkom komisji, którzy będą kontrolować targowicę, wypłacać po 5 zł za każdy jarmark jako wynagrodzenie.

Ad 5. Podanie Anny Nowakowskiej z Obrytego o wysłanie jej do szpitala na koszt gminy. Podanie Bronisława Grzelewskiego z Zambsk o zapłacenie za niego kosztów kuracyjnych. RG, rozpatrzywszy powyższe podania, jednogłośnie postanawia petentom odmówić.

Ad 6. Przewodniczący podał do wiadomości Rady protokółarne oświadczenie Stanisława Zajdy ze wsi Sadykierz, że radny Antoni Wiesiołek żąda od tegoż Zajdy 25 zł tytułem wynagrodzenia za to, iż na posiedzeniu Rady w dniu 23 sierpnia 1931 r. popierał sprawę pokrycia z funduszków gminnych kosztów kuracyjnych za leczenie szwagra jego śp. Józefa Rzemka ze wsi Sadykierz. Zajda oświadcza w protokóle, że już wypłacił radnemu Wiesiołkowi na poczet żądanej sumy 10 zł, a pozostałych 15 zł jeszcze mu nie wypłacił.

Po wysłuchaniu powyższego radny Ignacy Zaremba stawia wniosek o wykluczenie Wiesiołka z RG i skierowanie sprawy na drogę sądową. Obecny radny Antoni Wiesiołek oświadczył, iż czyniony mu zarzut jest niezgodny z prawdą i za fałszywe oświadczenie pociągnie Zajdę do odpowiedzialności sądowej.

RG po długiej i gorącej dyskusji postanawia, aby radny Antoni Wiesiołek w terminie miesięcznym, licząc od dnia dzisiejszego, udowodnił swoją niewinność w tej sprawie, przedstawiając Radzie wyrok sądu skazujący Zajdę za fałszywe posądzenie.

Po wyczerpaniu się porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

10. Protokół z dnia 17 marca 1932 r.

Przewodniczy Wójt gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Franciszek Bajno, Jan Prus, Antoni Wiesiołek, Ignacy Zaremba, Jakub Piątkowski, Władysław Głazewski, Stanisław Machnowski, Ignacy Zaremba; nieobecni radni usprawiedliwieni: Jan Matuszewski, Stanisław Kamiński, Feliks Kupis, Franciszek Milczarczyk; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Stanisław Łada.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 12³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Sprawa oddania w dzierżawę targowicy w Obrytem.
3. Sprawa ustanowienia taksy kominiarskiej.
4. Wprowadzenie zmian do statutu emerytalnego pracowników komunalnych.
5. Rozpatrzenie podań.
6. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący, powołując się na uchwałę Rady z dnia 29 października 1931 r. punkt 2 cz. 1, zwraca się do Rady o uchwalenie dalszego pobierania opłat z jarmarków przez Gminę, względnie oddanie w dzierżawę targowicy. RG jednogłośnie postanawia, aby Gmina do końca 1932 r. pobierała opłaty z targowicy sama. Jednocześnie RG upoważnia Wójta do wydzierżawiania placów pod stałe stragany (budki) na targowicy w cenie po 1 zł (w złocie) miesięcznie za 1 m² na przeciąg czasu nieprzekraczający trzech lat. Po tym terminie zainteresowany, o ile nie przedłuży umowy dzierżawnej z Wójtem, obowiązany będzie natychmiast usunąć z placu stragan.

Ad 3. RG po zapoznaniu się z taryfą kominiarską, nadesłaną przy piśmie Starostwa Powiatowego z dnia 2 grudnia 1931 r., L.A.P.11.6, wyraża opinię, że dla życzących sobie użyć kominiarza do czyszczenia przewodów kominowych w budynkach wiejskich, uważa za dostateczne wynagrodzenie dla kominiarza po 10 gr od jednego przewodu kominowego.

Ad 4. Na wniosek przewodniczącego RG jednogłośnie uchwała wprowadzić do statutu o zaopatrzeniu emerytalnem pracowników komunalnych i ich rodzin następujące zmiany, względnie uzupełnienia:

do § 46: do wysługi emerytalnej zalicza się służbę wojskową w formacjach polskich oraz polską służbę państwową, samorządową i w instytucjach prawa publicznego – 100%.

do § 49: dodać w paragrafie tym po słowie „przeprowadzi” słowa „zgodnie z § 21 statutu”.

Ad 5. Podanie Franciszka Jarosika o przyjęcie go na poprzednio zajmowane stanowisko etatowego II pomocnika sekretarza gminnego z dniem 1 kwietnia 1932 r., tj. po zwolnieniu z wojska po odbyciu obowiązkowej służby wojskowej. RG jednogłośnie postanawia przyjąć Jarosika na poprzednio zajmowane stanowisko z dniem 1 maja 1932 r., lecz jako pracownika kontraktowego.

Podanie mieszkańców wsi Psary o odroczenie im płatności podatków gminnych do dnia 1 września 1932 r. i umorzenie odsetek za zwłokę. RG jednogłośnie postanawia podanie mieszkańców wsi Psary załatwić odmownie, ze względu na wielkie potrzeby gminne, a szczególnie szkolnictwa.

Podanie mieszkańców wsi Bartodzieje o odroczenie im płatności podatków gminnych do dnia 1 września 1932 r. i umorzenie odsetek za zwłokę. RG postanawia nie pobierać odsetek za zwłokę od zaległych podatków gminnych ze wsi Bartodzieje, lecz pod warunkiem, jeżeli wszystkie zaległości gminne zostaną uregulowane do dnia 1 września 1932 r. w dwóch ratach: pierwsza rata do dnia 1 maja, druga rata do dnia 1 września.

Podanie Józefy Jagiełłowej z Popław o pokrycie przez Gminę kosztów leczenia córki jej Franciszki w szpitalu oftalmicznym²⁶ w Warszawie. RG, ze względu na ciężki kryzys gospodarczy, jednogłośnie postanawia podanie Jagiełłowej załatwić odmownie.

Podanie Ity Zołowicz z Obrytego o zapłacenie 330 zł z funduszków gminnych na leczenie jej w szpitalu. RG jednogłośnie postanawia podanie Ity Zołowicz załatwić odmownie.

Ad 6. Na wniosek radnego Głazewskiego RG jednogłośnie postanawia zwrócić się z prośbą do Wydziału Powiatowego o wydanie zarządzenia, aby sekwestratorzy płacili za używane przez nich podwoły.

Na wniosek radnego Piątkowskiego RG uchwała zwrócić się do Starostwa Powiatowego z prośbą, aby na targach jednorazowych przedsięwziętych na mięso nie były pobierane opłaty za nadzór weterynaryjny od mieszkańców gminy Obryte.

Na wniosek radnego Zaremby RG jednogłośnie uchwała, aby w roku budżetowym 1932/33 nie pobierać odsetek za zwłokę od wszystkich podatków gminnych.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

Statut o samoistnym podatku wyrównawczym uchwalonym przez RG gminy Obryte, powiatu pułtuskiego, dnia 17 marca 1932 r. [...] ²⁷

11. Protokół z dnia 7 września 1932 r.

Przewodniczy Wójt Gminy Szczepan Wiśniewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Andrzej Rurka, Jan Pęk, Wacław Matuszewski, An-

²⁶ Tzn. okulistycznym.

²⁷ Statut uchwalony w 1932 r. przepisano co do słowa ze statutu uchwalonego 13 maja 1931 r., z tego powodu pomijamy go w druku. Jediną różnicą jest suma przewidziana na pokrycie deficytu (§ 2), która w roku 1932/33 miała wynieść 29 013 zł tytułem samoistnego podatku wyrównawczego.

toni Matuszewski, Antoni Wiesiołek, Jan Prus, Czesław Skoczeń, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor²⁸, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski²⁹, Ignacy Zaremba.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 14³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Zagajenie.
2. Rozpatrzenie podań.
3. Sprawa targowicy – spisanie nowej umowy dzierżawnej.
4. Ustanowienie kontroli nad targowicą.
5. Wybory poszczególnych komisji.
6. Sprawa pomocnika pisarza gminnego Franciszka Jarosika.
7. Pismo Wydziału Powiatowego z dnia 24 czerwca 1932 r. L.II.0/5 w sprawie zwolnienia dróżników od opłat za karty rowerowe.
8. Oszacowanie świadczeń w naturze otrzymywanych przez pisarza gminnego.
9. Wybór (delegatów) pełnomocników do zawarcia i podpisania umowy z Nadleśnictwem Pułtusk na dzierżawę działek szkolnych w Obrytem i Psarach.
10. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Zagał przewodniczący, witając nowo wybraną Radę i wzywając ją do owocnej pracy.

Ad 2. Podanie Władysława Sobocińskiego z Zambsk Starych o zapłacenie z funduszków gminnych kosztów kuracyjnych za leczenie żony jego w szpitalu św. Wincentego w Pułtusku. RG po krótkiej dyskusji postanawia załatwić podanie Sobocińskiego odmownie.

Podanie Andrzeja Prusika z Sokołowa o zapłacenie z funduszków gminnych kosztów kuracyjnych w sumie 72,50 zł za leczenie jego żony w szpitalu św. Wincentego w Pułtusku. RG postanawia przychylić się do prośby Prusika i pokryć całkowicie koszty leczenia jego żony z funduszków gminnych.

Podanie Julii Cichockiej z Pułtуска o zapomogę dla dziecka sieroty po śp. małżonkach Cichockich ze wsi Popławy. RG postanawia wypłacić Cichockiej na utrzymanie sieroty po 15 zł miesięcznie.

Podanie 17 gospodarzy ze wsi Ciółkowo o umorzenie im I raty podatków gminnych na 1932/33 r. z powodu zniszczenia im przez grad zasiewów ozimych. RG postanawia odterminować wpłatę I raty podatków gminnych do 1 kwietnia

²⁸ Franciszek Nicefor (1902–1955) – kierownik szkoły w Obrytem, w latach późniejszych kierownik szkół w Szyszkach, Lipnikach Starych, Skaszewie. Społecznik zaangażowany w działalność ochotniczych straży pożarnych i Kasy Stefczyka. Pochowany na cmentarzu w Szyszkach.

²⁹ Andrzej Wiśniewski (1895–1945) – rolnik ze wsi Sokołowo, członek Polskiej Organizacji Wojskowej, następnie aktywny działacz PSL „Wyzwolenie”, organizator strajków chłopskich. Podczas okupacji organizator Batalionów Chłopskich w pow. pułtuskim. Aresztowany w 1943 r., torturowany w więzieniu w Pułtusku, potem wywieziony do obozu w Pomiechówku i Mauthausen. Zginął podczas ewakuacji obozu.

1933 r. tym gospodarzom, którym grad zniszczył zasiewy ozime i nie pobierać od nich od tej raty odsetek za zwłokę za ten czas.

Podanie mieszkańców wsi Pawłówek o zmniejszenie wymiaru podatków gminnych do minimum oraz umorzenie wszystkich zaległych podatków gminnych. RG, zbadawszy, iż podatki gminne wymierzane są prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami, podanie mieszkańców wsi Pawłówek jako bezpodstawne postanawia załatwić odmownie.

Podanie Antoniego Wiesiołka ze wsi Sadykierz o wypłacenie mu 60 zł za prowadzenie robót szarwarkowych w ciągu 12 dni na drogach gminnych w 1931 r. RG, rozpatrzywszy podanie, postanowiła sprawę p. Wiesiołka przekazać Wójtowi do załatwienia wg kompetencji.

Podanie mieszkańców wsi Grodziczno o pobudowanie, względnie gruntowny remont, mostu na drodze we wsi Grodziczno. RG postanawia budowę, względnie remont, odłożyć do przyszłego roku z powodu braku funduszków.

Ad 3. Przewodniczący podaje do wiadomości Rady, że właściciele placu wydzierżawionego pod targowicę, tj. Jan Pęk i Adolf Rososzczuk (nabywca praw od Stanisława Milczarczyka) zwrócili się z podaniem o spisanie nowej umowy opiewającej na imię Jana Pęka i Adolfa Rososzczuka oraz proszą, aby czynsz dzierżawny płacony im był miesięcznie. RG, biorąc pod uwagę przejście tytułu własności z Milczarczyka na Rososzczuka, postanawia spisać nową umowę i czynsz dzierżawny za targowicę płacić w ratach miesięcznych. Do zawarcia i podpisania nowej umowy RG upoważnia Wójta gminy Szczepana Wiśniewskiego i czterech radnych: Antoniego Wiesiołka, Franciszka Milczarczyka, Franciszka Nicefora i Czesława Skocznia.

Ad 4. Do pełnienia kontroli nad targowicą w czasie jarmarków RG powołała radnych: Andrzeja Wiśniewskiego, Franciszka Milczarczyka i Antoniego Wiesiołka, którzy będą kolejno pełnić obowiązki kontrolerów w dniu jarmarczne. Jednocześnie RG uchwała poborcom i kontrolerom wypłacać po 3 zł dniówki za pracę w dzień jarmarku.

Ad 5. RG powołała do Komisji Rewizyjnej: Czesława Skocznia, Antoniego Wiesiołka, Franciszka Milczarczyka; do komisji drogowej: Antoniego Wiesiołka, Franciszka Milczarczyka i Andrzeja Wiśniewskiego; do komisji opieki społecznej: Jana Prusa, Józefa Szczerbę i Andrzeja Rurkę; do komisji kulturalno-oświatowej: Franciszka Nicefora, Wacława Matuszewskiego i Czesława Skocznia.

Ad 6. Przewodniczący podaje do wiadomości Rady, że pomocnik pisarza gminnego Franciszek Jarosik przed pójściem do wojska pracował w UG jako etatowy pomocnik. Po powrocie z wojska Rada uchwałą z dnia 17 marca 1932 r. przyjęła Jarosika na stanowisko pomocnika, lecz jako pracownika kontraktowego, czem Jarosik czuje się pokrzywdzonym i prosi o przyznanie mu etatu. Wydział Powiatowy, uznając, że stanowisko pomocnika jest słuszne, przesłał sprawę Jarosika (pismo Wydziału Powiatowego z dnia 16 lipca 1932 r. L.II-3) do przekazania nowej RG celem ponownego rozpatrzenia.

Radny Wiesiołek wyjaśnia, że poprzednia Rada dlatego przyjęła Jarosika na kontrakt, aby mu nie płacić dodatku mieszkaniowego, który przysługuje etato-

wym. RG, rozpatrzywszy sprawę Jarosika, większością 8 głosów przeciw 4 postanawia pozostawić Jarosika na stanowisku pomocnika kontraktowego i etatu mu nie przyznawać ze względu na dodatek mieszkaniowy.

Ad 7. Na wniosek przewodniczącego RG postanawia zwolnić dróżników od opłat za karty rowerowe pobieranych na rzecz gminy.

Ad 8. RG, rozpatrzywszy pismo Wydziału Powiatowego z dnia 20 lipca 1932 r., L.I-2, ustala, że świadczenia w naturze (mieszkanie, opał, światło) otrzymywane przez pisarza gminnego przedstawiają wartość 250 zł rocznie.

Ad 9. RG, rozpatrzywszy pisma Nadleśnictwa Pułtusk z dnia 18 maja 1932 r., nr 797 w sprawie wydzierżawienia działki gruntu z majątku państwowego Obryte o pow. 5,0388 ha i z dnia 15 czerwca 1932 r., nr 938 w sprawie wydzierżawienia działki gruntu z majątku państwowego Psary o pow. 7290 m², jednogłośnie upoważnia do zawarcia i podpisania umowy na dzierżawę wymienionych działek gruntu radnych: Franciszka Nicefora ze wsi Obryte i Józefa Szczerbę ze wsi Gładczyn Rządowy.

Ad 10. Wolnych wniosków nie było.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

11. Protokół z dnia 17 listopada 1932 r.

Przewodniczy p.o. Wójta gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Andrzej Rurka, Antoni Matuszewski, Antoni Wiesiołek, Jan Prus, Czesław Skoczeń, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski, Ignacy Zaremba; nieobecni radni usprawiedliwieni: Wacław Matuszewski, Jan Pęk (umarł).

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 13³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Zagajenie.
2. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
3. Odczytanie protokołu lustracji UG Obryte przeprowadzonej przez p. Inspektora Samorządowego w dniu 11 października 1932 r.
4. Sprawozdanie Gminnej Komisji Rewizyjnej z rewizji przeprowadzonej w dniu 12 listopada 1932 r.
5. Pismo Wydziału Powiatowego z dnia 18 października 1932 r. L.II-1 w sprawie wypła[enia] przez b[yłego] Wójta Wiśniewskiego 61,20 zł opłat kanc[elaryjnych] na Fundusz Bezrobocia³⁰.
6. Pismo Wydziału Powiatowego z dnia 8 listopada 1932 r. w sprawie wpła-cenia zaległych składek członkowskich oraz przystąpienia tut[ejszej] gminy do Związku.

³⁰ Fundusz Bezrobocia powstał w 1924 r. Wypłacano z niego zasiłki dla bezrobotnych. Składki do funduszu pochodziły w połowie ze Skarbu Państwa, a w połowie ze składek, które wpłacali pracodawcy (75%) i ubezpieczeni pracownicy (25%).

7. Powołanie zastępcy na miejsce zmarłego członka Rady – Jana Pęka.
8. Sprawa targowicy.
9. Rozpatrzenie podań.
10. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Zagaił przewodniczący, witając Radę i wzywając ją do owocnej pracy.

Ad 2. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 3. Przyjęto do wiadomości. Jednakże co do punktu V. Sprawy targowicy zwierzęcej w Obrytem, RG wyjaśnia, że członkowie Rady: Skoczeń Czesław, Milczarczyk Franciszek, Wiesiołek Antoni i Nicefor Franciszek nie byli upoważnieni przez Radę do zawierania nowej umowy, a tylko do przepisania dawnej, dlatego że b[yl]y właściciel części placu Milczarczyk zmarł i tytuł własności przeszedł na Rososzczuka. Wymienieni radni upoważnieni byli również zmienić terminy płatności czynszu dzierżawnego. Zarzuty p. Inspektora w sprawie umowy na plac pod targowicę byłyby słuszne, o ile by Wydział Powiatowy anulował poprzednią umowę. RG uważa, że jest to w mocy Wydziału Powiatowego.

Ad 4. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej, radny Wiesiołek, podaje do wiadomości Rady, że w dniu 12 listopada r.b. przeprowadzono rewizję ksiąg kasowych i Kasy Gminnej; sprawdzono „Dziennik Główna” od poz. 251 do końca 1931/32 r. i od poz. 1 do 489 włącznie za 1932/33 r. Stwierdzono, że pozycje przychodowe i rozchodowe zgodne są z dowodami – niedokładności nie znaleziono.

Stan kasy na dzień 13 listopada 1932 r.

Przychód: 20815,55 zł

Rozchód: 19822, 27 zł

Saldo: 993,28 zł

Gotówkę znaleziono w kasie w całości. Sprawdzając wydatki, Komisja Rewizyjna zauważyła, że b[yl]y Wójt Wiśniewski prowadził gospodarkę gminną niedbale. Obecny b[yl]y Wójt Wiśniewski na uczynione mu zarzuty dał wyczerpujące wyjaśnienie.

RG po wysłuchaniu sprawozdania Komisji Rewizyjnej oraz wyjaśnień b[yl]ego Wójta Wiśniewskiego – poczynione przez niego wydatki akceptuje, jednakże zaznacza, że gospodarka gminna prowadzona przez p. Wiśniewskiego była samowolna, bez porozumienia się z RG.

Ad 5. RG, zapoznawszy się z treścią pisma Wydziału Powiatowego z dnia 18 października r.b., L.II-1, wydatkowaną przez b[yl]ego Wójta Wiśniewskiego sumę 61,20 zł z opłat administracyjnych na komitet Funduszu Bezrobocia – akceptuje.

Ad 6. RG, zapoznawszy się z treścią pisma Wydziału Powiatowego z dnia 8 listopada r.b., postanawia nie przystępować do Związku Gmin Wiejskich ze względu na zbyt wysoką opłatę członkowską.

Ad 7. Na miejsce zmarłego radnego Jana Pęka z Obrytego RG powołuje Stanisława Piórkowskiego ze wsi Bartodzieje jako kolejnego zastępcę.

Ad 8. Przewodniczący, powołując się na protokół lustracji p. Inspektora Samorządowego, wzywa Radę, aby rozpatrzyła sprawę targowicy i wyniosła uchwałę zmierzającą do obniżenia czynszu dzierżawnego za plac. RG po przeprowadzonej dyskusji postanawia powołać komisję z członków Rady w następującym składzie: Nicefor Franciszek, Prus Jan i Milczarczyk Franciszek. Rada upoważnia komisję do przeprowadzenia pertraktacji z właścicielami placu, na którym znajduje się targowica, o zmniejszenie czynszu dzierżawnego, a w razie, gdyby właściciele placu nie zgodzili się obniżyć czynszu, wówczas komisja wyszuka inny plac w Obrytem, odpowiedni na ten cel, i o wyniku złoży sprawozdanie na najbliższym posiedzeniu Rady. Komisja nie jest upoważniona do zawarcia umowy.

Ad 9. Podanie mieszkańców wsi Ostrówek o umorzenie im podatków gminnych za 1932 r. z powodu gradobicia i nadmiernych opadów atmosferycznych. RG podanie mieszkańców wsi Ostrówek postanawia załatwić odmownie.

Podanie mieszkańców wsi Janowo o częściowe umorzenie podatków gminnych na rok bieżący z powodu gradobicia i nadmiernych opadów atmosferycznych. RG podanie mieszkańców wsi Janowo postanawia załatwić odmownie.

Podanie Jana Osika z Ciółkowa o przyjęcie do przytułku jego ojca Antoniego Osika na koszt gminy. RG postanawia przychylić się do prośby petenta i zwrócić się do Wydziału Powiatowego z prośbą o przyjęcie Antoniego Osika do przytułku w Obrytem na koszt gminy.

Podanie Franciszka, Stefani i Genowefy Łyczkowskich z Sokołowa o zapłcenie kosztów kuracyjnych za leczenie ich babki Marianny Łyczkowskiej w Zakładzie Instytutu Radowego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie z funduszy gminnych³¹. RG postanawia podanie petentów załatwić odmownie.

Podania: Jana Czuraja z Zambsk Starych, Jana Osowskiego ze wsi Obryte i Stanisława Kołakowskiego ze wsi Ciółkowo o przyjęcie ich na stanowisko stójkowego gminnego. RG postanawia podania petentów załatwić odmownie, ponieważ nie ma wakansów.

Ad 10. Wniosek radnego Franciszka Milczarczyka, aby opłaty kancelaryjne za zaświadczenia zmniejszyć do poprzedniej wysokości, tj. do 0,50 zł. RG postanawia zwrócić się do Wydziału Powiatowego z prośbą o zmniejszenie opłat administracyjnych za zaświadczenia do 0,50 zł.

Wniosek radnego Franciszka Nicefora, aby UG wypłacał Dozorowi Szkolnemu pieniądze należne z budżetu na oświatę w stosunku procentowym do wpływów z całego budżetu gminnego. RG powyższy wniosek jednogłośnie uchwała.

Wniosek radnego Czesława Skoczni: „Komisja Rewizyjna ma prawo kontrolowania pracowników w zakresie ich pracy piśmiennej czysto gospodarki gminnej

³¹ Instytut Radowy w Warszawie powstał z inicjatywy Marii Skłodowskiej-Curie, został otwarty 29 maja 1932 r. przy ul. Wawelskiej.

i ich sprawności w pracy”. RG po długiej dyskusji powyższy wniosek większością głosów uchwala.

Wniosek Antoniego Wiesiołka, aby RG uchwaliła zwrócić się do Wydziału Powiatowego z prośbą o wyjaśnienie, jak jest załatwiona sprawa stypendium dla Woltańskiego, b[ylego] ucznia Szkoły Rolniczej w Golądkowie, wypłaconego przez Wydział Powiatowy z sum gminnych w wysokości 335 zł, gdy RG uchwaliła na ten cel 150 zł. RG powyższy wniosek większością głosów uchwala.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

12. Protokół z dnia 3 grudnia 1932 r.

Na posiedzeniu Rady obecny Inspektor Samorządu Gminnego p. W. Grątkiewicz [Grętkiewicz?]. Przewodniczy p.o. Wójta gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Andrzej Rurka, Wacław Matuszewski, Antoni Matuszewski, Antoni Wiesiołek, Jan Prus, Czesław Skoczeń, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski, Ignacy Zaremba, Stanisław Piórkowski.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 11³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Sprawy targowicy.
3. Sprawy oszczędnościowe.
4. Uchwalenie preliminarza budżetowego na 1933/34 r.
5. Rozpatrzenie podań.
6. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący wnosi pod obrady Rady sprawę obniżenia czynszu dzierżawnego za plac pod targowicę ze względu na małe zyski. Pan Inspektor Samorządowy zlecił Radzie, aby jeszcze raz rozważyła tę sprawę, gdyż uważa, iż czynsz dzierżawny jest zbyt wysoki i gmina nie osiągnie żadnych zysków, względnie tak małe, że targowica nie będzie się opłacać.

RG, rozpatrzywszy sprawę targowicy, dochodzi do wniosku, że pierwsza komisja w osobach: Szczepan Wiśniewski, Wójt, Adam Wiśniewski z Ciólkowa, Antoni Wiesiołek z Sadykrza, Jan Prus z Wielgolasu i Feliks Kupis z Popław – członkowie b[yłej] Rady, wydzierżawili plac za zbyt wysoką tenutę dzierżawną. RG uchwala, aby czynsz dzierżawny za plac pod targowicę nie przekraczał 600 zł rocznie. Do porozumienia się o zmianę warunków dzierżawy z właścicielami placu, na

którym obecnie znajduje się targowica, względnie znalezienie innego placu odpowiedniego na ten cel, RG powołuje komisję w następującym składzie: Andrzej Rurka, Andrzej Wiśniewski i Józef Szczerba. Na najbliższym posiedzeniu Rady komisja da sprawozdanie, a Rada zawrze umowę z temi właścicielami placu, którzy wydzierżawią plac pod targowicę na najdogodniejszych warunkach.

W dyskusji nad sprawami targowicy radny Czesław Skoczeń oświadczył, iż jest mu wiadomo, że Adam Wiśniewski z Ciólkowa, b[yły] radny i członek komisji do wydzierżawienia placu pod targowicę, pobrał od Jana Pęka i Stanisława Milczarczyka, właścicieli placu w Obrytem, 400 zł łapówki przy zawieraniu z nimi pierwszej umowy na plac pod targowicę.

Radny Andrzej Wiśniewski twierdzi, że tenże b[yły] radny Adam Wiśniewski z Ciólkowa mówił do niego, że „są ludzie, którzy chcą mi dobrze zapłacić, aby tylko od nich wydzierżawić plac pod targowicę”.

Radny Franciszek Milczarczyk stawia wniosek, aby pociągnąć do odpowiedzialności członków komisji za to, że zawierając pierwszą umowę na plac pod targowicę, działali na szkodę gminy.

RG wniosek radnego Milczarczyka akceptuje i upoważnia Wójta gminy do wytoczenia przeciwko członkom pierwszej komisji powództwa cywilnego o zwrot strat poniesionych przez gminę z ich winy.

Ad 3. Po zapoznaniu się z pismem Wydziału Powiatowego z dnia 4 listopada r.b. L.II-0/4 oraz po wysłuchaniu wyczerpujących wyjaśnień p. Inspektora Samorządowego – RG obniża koszty administracji z budżetu za rok bieżący o 757,03 zł. Jednocześnie RG postanawia zwrócić się z prośbą do Wydziału Powiatowego o dalsze obniżenie poborów Wójta, tj. do 180 zł miesięcznie. W dyskusji w związku z powyższą sprawą radny Józef Szczerba z Gładczyna oświadczył, że nauczycielka w Gładczynie Rządowym Genowefa Chorzelanka w roku 1931/32 drzewo szkolne używała na własne potrzeby.

Ad 4. RG uchwała preliminarz budżetowy na rok 1933/34 wyrażający się w następujących cyfrach:

§	poz.	WYDATKI	[k w o t a w złotych]	[Uwagi]
		zwyczajne	35508,53	
1		Dział I. Administracja ogólna	6874,12	
		Wydatki osobowe	5661,12	
	a	Pobory Zarządu:		
		Wójta Gminy	1200	
	b	Pobory pracowników gminnych		
		Pisarza gminnego	1800	Grupa IX szer. „d”, samotny
		I pomocnika	1200	Grupa XII szer. „b”, samotny, z dodatkiem mieszkaniowym

Protokoły posiedzeń Rady Gminnej gminy Obyryte z lat 1931–1933

		II pomocnika	-	Grupa XIII, szer. „a”, samotny, bez dodatku na mieszkanie
		Woźnego	540	
		Stróża	420	
		Składka do Kasy Chorych za pracowników	285,12	
		Składka emerytalna za pracowników	216	
2		Wydatki rzeczowe	1213	
	a	Koszty utrzymania lokalu:		
		Opał i światło	260	32 metry drzewa po 8 zł metr i 183 litry nafty po 0,60 zł litr.
		Wycieranie kominów	24	
		Asekuracja budynków	35	
	b	Wydatki kancelaryjne	500	
	c	Prenumerata pism i kupno książek	68	Dziennik Ustaw RP, Dziennik Wojewódzki i Pracownik Samorządowy ⁴ .
	d	Porto i telefon	106	
	e	Koszty poboru wojskowego	100	
	f	Uzupełnienie umeblowania	20	
	g	Diety i koszty podróży	30	
	h	Utrzymanie czystości	20	
		Dział II. Majątek komunalny	-	
		Dział III. Przedsiębiorstwa komunalne	-	
		Dział IV. Spłata długów	1500	
3		Spłata pożyczki zaciągniętej na budowę szkoły w Wincentowie	750	
4		Procenty od pożyczki zaciągniętej na budowę szkoły w Wincentowie	750	
		Dział V. Drogi i place publiczne	500	
5		Koszty utrzymania mostów	500	
		Dział VI. Oświata	9347,50	

6		Świadczenia rzeczowe na rzecz szkół powszechnych		
	a	Wynajem lokali dla szkół	3520	Ceny za lokale różne
	b	Wynajem lokali dla nauczycieli	2520	
	c	Opał dla szkół	1232	1 klasa 10 metrów, 1 klasa 11 metrów, 19 klas po 7 metrów, po 8 zł za metr.
	d	Rąbanie drzewa	156	156 metrów drzewa po 1 zł od metra
	e	Światło dla szkół	-	Nie uchwalono.
	f	Remont budynków, konserwacja i asekuracja	207	Budynki własne.
	g	Obsługa	1800	18 klas po 83 zł, 3 klasy po 102 zł
	h	Materiały piśmienne dla szkół (ryczałt)	105	Po 5 zł na klasę
	i	Atrament i kreda dla dzieci	210	Po 10 zł na klasę
	j	Prenumerata pism urzędowych	67,50	Dziennik Urzędowy MWRiOP
	k	Remont umeblowania	50	Ryczałt
	l	Zakup umeblowania	200	Ryczałt
	m	Na pomoce naukowe	100	Ryczałt
	n	Opieka lekarska	30	Na pomoc doraźną dla najbiedniejszych
	o	Kancelaria Dozoru Szkolnego	150	Kancelaria Dozoru 50 zł, płaca sekretarza 100 zł
		Dział VII. Kultura i sztuka	-	
		Dział VIII. Zdrowie publiczne	220	
7		Koszty szczepień ochronnych	220	
		Dział IX. Opieka społeczna	12294	
8		Koszty kuracyjne za biednych bieżące	6000	
9		Zapomogi dla biednych	420	Dziadak 20 zł miesięcznie, Cichočka 15 zł miesięcznie
10		Zaległe koszty kuracyjne za biednych 1/5 za lata ubiegłe	2000	

Protokoły posiedzeń Rady Gminnej gminy Obyrte z lat 1931–1933

11		Koszty utrzymania sierot w sierocińcu powiatowym	1674	Troje dzieci po 1,5 zł dziennie
12		Koszty utrzymania starców w przytułku	2200	5 osób po 1,20 zł dziennie
		Dział X. Popieranie rolnictwa	2776	
13		Czynsz dzierżawny za plac pod targowicę	600	
14		Lekarz weterynarii diety i koszty podróży	276	Diety 15 zł, koszty podróży 8 zł za każdy jarmark.
15		Kontroler, inkasenci, bloczki i inne wydatki	300	1 kontroler 5 zł, 4 inkasentów po 4 zł za każdy jarmark
16		Splata długu i procenty	1600	
		Dział XI. Popieranie przemysłu i handlu	-	
		Dział XII. Bezpieczeństwo publiczne	500	
17		Koszty utrzymania aresztu gminnego	100	
18		Na straże ogniowe	400	Dla Sokołowa i Wólki Lubielskiej
		Dział XIII. Różne	1496,91	
19		Do rozporządzenia RG	300	
20		Na Ligę Obrony Powietrznej i Gazowej Państwa	50	
21		Na pokrycie niedoboru budżetowego za 1931/32	1146,91	
		Wydatki nadzwyczajne	1600	
		Koszty zaprowadzenia ksiąg meldunkowych	1600	

		DOCHODY		
		RG uchwała pobrać w roku 1933/34 następujące podatki:		
		Dochody zwyczajne	37108,53	
		Dział I. Majątek komunalny	18	
1		Dzierżawa gruntów gminnych	18	

		Dział II. Przedsiębiorstwa komunalne	-	
		Dział III. Subwencje i dotacje	-	
		Dział IV. Zwroty	200	
2		Zwrot kosztów kuracyjnych wyłożonych przez Gminę	100	
3		Zwrot kosztów poboru składki ogniowej	100	
		Dział V. Opłaty administracyjne	2700	
4		Opłaty kancelaryjne	800	wyciąg z ksiąg ludności 1 zł, wszelkie zaświadczenia 1 zł
5		Za paszporty zwierzęce	1900	
		Dział VI. Opłaty za korzystanie z urządzeń komunalnych	2400	
6		Za wpęd na targowicę	2400	
		Dział VII. Dopłaty	-	
		Dział VIII. Udział w podatkach państwowych	-	
		Dział IX. Dodatki do podatków państwowych	10357	
7		Dodatek do podatku gruntowego	5751	
8		Dodatek do podatku przemysłowego	200	
9		Dodatek do podatku od spożycia, zużycia i produkcji	1200	
10		Dodatek do patentów na wyrób i sprzedaż trunków	30	
11		50% zwwyżki dodatku do podatku gruntowego	2876	
12		1-procentowa opłata od umów o przeniesienie własności nieruchomości	500	

		Dział X. Podatki samoistne	21373,53	
13		Podatek wyrównawczy	19954,53	
14		Podatek od gruntów państwowych	1114	
15		Podatek od wykonywania prawa polowania	200	
16		Podatek od spadków i darowizn	5	
17		Podatek od sztyldów	100	
		Dział XI Różne	2520	
18		Kary administracyjne	50	
19		Nieprzewidziane wpływy	10	

RG uchwała w roku 1933/34 pobrać podatek wyrównawczy w wysokości po 1,05 zł z 1 hektara. oraz następujące dodatki do podatków państwowych: dodatek do podatku gruntowego, dodatek do podatku przemysłowego, dodatek do podatku od spożycia, zużycia i produkcji, dodatek do patentów na wyrób i sprzedaż trunków, 50% podwyżki dodatku do podatku gruntowego i 1-procentową opłatę od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

Statuty: 1) Statut o poborze opłat kancelaryjnych 2) o samoistnym podatku wyrównawczym 3) o samoistnym podatku od gruntów państwowych 4) o podatku od prawa polowania 5) o podatku od spadków i darowizn i 6) o podatku od sztyldów – uchwalone na 1932/33 rok RG uchwała na rok budżetowy 1933/34.

Wszelkiego rodzaju powinności podwodowe winny być rozkładane proporcjonalnie do posiadanej ilości gruntu w stosunku: jedna parokonna podwoda z 30 morgów.

Ad 5. Podanie Henryki Królak ze wsi Zambski Zastrużne o wydanie jej zaświadczenia, aby się mogła leczyć na koszt gminy z przewlekłej choroby, która wymaga specjalnej kuracji w szpitalu św. Ducha w Warszawie. RG postanawia podanie Henryki Królak załatwić odmownie.

Ad 6. Radny Andrzej Wiśniewski stawia wniosek, aby w związku ze skreśleniem w budżecie atatu [s] jednego pomocnika, rozwiązać umowę służbową z Franciszkiem Jarosikiem z dniem 1 kwietnia 1933 r. RG powyższy wniosek uchwała.

Radny Franciszek Milczarczyk stawia wniosek, aby zwrócić się do Wydziału Powiatowego o przyspieszenie wyborów przedstawicieli z gminy Obryte do Sejmiku Powiatowego. RG postanawia zwrócić się do Wydziału Powiatowego o przyspieszenie wyborów przedstawicieli z gminy Obryte do Sejmiku Powiatowego. Nie mając swych delegatów, gmina Obryte nie ma możliwości reprezentować interesów gminy na terenie Sejmiku”.

Radny Czesław Skoczeń przedstawia Radzie piśmienny wniosek treści następującej:

„1) Wydanie przeszło 700 zł w roku 1927 na buchaltera, który przeprowadził buchalterię w UG; 2) Wydanie 550 zł na przepisanie ksiąg ludności z rosyjskiego na polski przez Rososzczuka; 3) Wydanie 100 zł Gogolewskiemu za napisanie wniosków egzekucyjnych; 4) Opieszałość pracy w Urzędzie; 5) Nieprzychylność do ludności gminnej; 6) Pobieranie czynszu dzierżawnego przez sekretarza za działkę należącą do gminy, znajdującą się w Lubielu. Stawiam wniosek o zwrócenie przez Sekretarza gminy sumy pobranej za działkę gminną tytułem czynszu dzierżawnego, jako niewłaściwego, za cały czas korzystania i o zwolnienie sekretarza z zajmowanej pracy z dniem dzisiejszym”.

Radny Stanisław Piórkowski stawia wniosek, aby wniosku radnego Skocznia nie rozpatrywać, a zbadanie tej sprawy powierzyć Komisji Rewizyjnej, która po zbadaniu przedstawi wyniki na następnym posiedzeniu Rady.

RG, uznając wniosek radnego Piórkowskiego za słuszny, większością głosów postanawia zbadanie sprawy poruczyć Komisji Rewizyjnej, lecz na wniosek radnego Zaremby wyklucza radnego Skocznia, jako wnioskodawcę, z Komisji Rewizyjnej na czas badania tej sprawy, a na jego miejsce powołuje radnego Andrzeja Wiśniewskiego.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

[Radni Antoni Wiesiołek i Jan Prus podpisali protokół z zastrzeżeniem „oprócz punktu 2 porządku dziennego”, z kolei radni: Waclaw Matuszewski, Ignacy Zaremba, Franciszek Nicefor, Antoni Matuszewski, Andrzej Rurka podpisali protokół z zastrzeżeniem „prócz p. 3 wolnych wniosków”.]

13. Protokół z dnia 17 grudnia 1932 r.

Przewodniczy p.o. Wójt gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Andrzej Rurka, Waclaw Matuszewski, Antoni Matuszewski, Antoni Wiesiołek, Jan Prus, Czesław Skoczeń, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski, Ignacy Zaremba, Stanisław Piórkowski.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 13⁴⁵. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Sprawy targowicy.
3. Rozpatrzenie podań.
4. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Zgłoszono następujące poprawki: w punkcie 2 protokołu radny Skoczeń pro-

stuje treść swego oskarżenia Adama Wiśniewskiego w ten sposób, że w miejsce „łapówki” powinno być „faktorne”. W punkcie 3 protokołu radny Józef Szczereba do swojego oświadczenia dodaje, że „nauczycielka Chorzelanka użytkowała drzewo szkolne na swoje potrzeby z pozwoleniem opieki szkolnej, gdyż drzewa po opaleniu szkoły pozostawało”. W punkcie 2 protokołu radny Stanisław Piórkowski wnosi, aby po słowach „za zbyt wysoką tenutę dzierżawną” dopisać jeszcze następujące słowa „jak na obecny czas” i w tymże punkcie (wniosku radnego Milczarczyka) po słowach: „aby pociągnąć do odpowiedzialności” dodać „winnych”. RG po dyskusji powyższe uzupełnienia większością głosów akceptuje.

Ad 2. RG powołuje komisję do wydzierżawienia placu pod targowicę z prawem zawarcia umowy. Skład komisji następujący: Stanisław Piórkowski, Franciszek Nicefor, Czesław Skoczeń. Umowę komisja zobowiązana jest zawrzeć w ciągu trzech dni i przedstawić takową na Radzie na najbliższym posiedzeniu do zaakceptowania.

Ad 3. Podanie Marianny Kanownik z Obrytego o umieszczenie jej w przytułku. RG jednogłośnie postanawia przychylić się do prośby Marianny Kanownik i umieścić ją w przytułku w Obrytem na koszt gminy.

Podanie Franciszka Skurzewskiego z Bielina o umieszczenie jego teściowej Marianny Durka w szpitalu na koszt gminy. RG podanie Skurzewskiego postanawia załatwić odmownie.

Podania mieszkańców wsi: Osiny, Grondy Polewne i Wólka Lubielska o odroczenie im podatków gminnych za 1932 r. RG postanawia odroczyć termin płatności II raty podatków gminnych do 1 grudnia 1933 r., lecz pod warunkiem, że I ratę za 1932/33 zostanie wypłacona przed 1 kwietnia r.b.

Podanie Henryki Królak z Zambsk Zastrużnych o umieszczenie jej w szpitalu św. Ducha w Warszawie na kurację na koszt gminy. RG uchwała umieścić Henrykę Królak w szpitalu św. Ducha w Warszawie; koszty leczenia pokryć z funduszy gminnych, lecz tylko do wysokości 200 zł.

Ad 4. Wniosek radnego Czesława Skocznia o przeprowadzenie przeciwko poborcy Kozłowskiemu dochodzenia w sprawie wydania przez niego Aleksandrowi Radeckiemu z Ciółkowa kwitu za wprowadzenie na targowicę krowy za 50 gr zamiast 80 gr. Opłatę pobrał Kozłowski 50 gr, tj. taką, na jaką wydał kwit. RG powołuje radnych: Franciszka Milczarczyka i Andrzeja Rurkę do przeprowadzenia dochodzenia w tej sprawie.

Wniosek radnego Czesława Skocznia, aby opłaty za wpęd na targowicę od jałowizny do 1 roku wynosiły 30 gr od sztuki. RG powyższy wniosek odrzuca i uchwała, aby opłaty za wpęd na targowicę utrzymać w tej wysokości, w jakiej pobierane były do tego czasu.

Wniosek radnego Franciszka Nicefora: „Wobec tego, że radny p. Andrzej Wiśniewski samowolnie udzielał ulg w opłatach na targowicy i pozwalał to czynić poborcy Kozłowskiemu, działając wbrew interesom gminy, stawiam wniosek

o usunięcie p. Wiśniewskiego od kontroli na jarmarkach”. RG większością 7 głosów przeciw 3, przy 2 wstrzymujących się, wniosku powyższego nie uchwała.

Radny Wiesiołek zwraca się z prośbą do Rady, aby mu wypłacić 50 zł za prowadzenie robót szarwarkowych na drogach gminnych. RG większością głosów upoważnia Wójta gminy do wypłacenia radnemu Antoniemu Wiesiołkowi 50 zł za prowadzenie robót szarwarkowych.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

14. Protokół z dnia 4 stycznia 1933 r.

Z powodu, iż przybyło tylko trzech członków Rady, a mianowicie: Franciszek Nicefor, Ignacy Zaremba i Waław Matuszewski, posiedzenie nie odbyło się.

15. Protokół z dnia 7 stycznia 1933 r.

Przewodniczy p.o. Wójt gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Antoni Matuszewski, Antoni Wiesiołek, Jan Prus, Czesław Skoczeń, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski, Ignacy Zaremba, Stanisław Piórkowski; nieobecni radni usprawiedliwieni: Andrzej Rurka, Waław Matuszewski.

Posiedzenie rozpoczęto o godz. 13⁰⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny.

W czasie odczytywania porządku dziennego radny Andrzej Wiśniewski zgłosił piśmienny wniosek o wykluczenie Franciszka Nicefora z Rady. Jednocześnie radny Czesław Skoczeń zażądał, aby wniosek ten, jako nagły, był rozpatrzony zaraz po odczytaniu protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady i ustawiony jako punkt 2 porządku dziennego.

Przewodniczący przeprowadził dyskusję, która była bardzo burzliwa; następnie przystąpił do głosowania. RG w głosowaniu tajnym większością głosów uchwała, aby wniosek radnego Wiśniewskiego umieścić jako punkt 2 w porządku dziennym obrad.

Wobec tego porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia Rady jest następujący:

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Wniosek o wykluczenie radnego Franciszka Nicefora z Rady.
3. Zaakceptowanie umowy na dzierżawę placu pod targowicę.
4. Sprawozdania Komisji Rewizyjnej.
5. Rozpatrzenie podań.
6. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący odczytuje złożony przez radnego Andrzeja Wiśniewskiego nagły wniosek treści następującej: „Wobec tego, że Zgromadzenie Gminne w dniu 18 grudnia 1932 r. zgłosiło votum nieufności jednemu z członków Rady – Franciszkowi Niceforowi, i wobec tego, że pan Nicefor zrzekł się ustnie sam w tymże dniu, przez co nie chciał podpisać umowy o targowicę, do czego był upoważniony przez Radę, Rada, stając na stanowisku prawnym, spełnia obowiązek przestrzeżeń [s] Zgromadzeń Gminnych oraz biorąc pod uwagę zrzeczenie się osobiste członka RG Nicefora, wyklucza tegoż członka z grona członków RG w Obrytem z dniem dzisiejszym”. Przewodniczący otwiera dyskusję.

Radny Franciszek Milczarczyk, popierając powyższy wniosek, oświadczył, że „radny sprowokował Zgromadzenie Gminne, występując w sprawach osobistych, i z zebrania uczył wiec, wobec czego przewodniczącemu trudno było opanować zebranych i przywrócić do porządku, co się w końcu udało”.

Radny Nicefor, zabierając głos, oświadczył, iż dlatego z Rady nie ustąpił, gdyż votum nieufności złożyło mu na ogólną liczbę 560 osób zaledwie 81 – i to pod presją i po ciemku. Wniosek był złożony z pobudek zemsty osobistej i żadnych mu zarzutów nie postawiono. Zarzut, „iż nie uznaje kryzysu” postawiony na Zgromadzeniu Gminnym, był spaczony, ponieważ w piśmie do Pana Starosty, z którego były Wójt Wiśniewski porobił odpisy i rozpowszechnił takowe na terenie gminy było powiedziane: „przyczyną, iż Wójt wszelkie sprawy szkolne załatwia opieszale nie jest kryzys, lecz zła wola Wójta”, odnosił się jedynie do osoby byłego Wójta Wiśniewskiego, a nie do całej gminy. W dalszym ciągu oświadcza, że twierdzenie radnego Milczarczyka jakoby sprowokował Zgromadzenie Gminne jest bezpodstawne i nic podobnego nie miało miejsca, a przewodniczący nie miał żadnych trudności przy utrzymywaniu porządku na zebraniu w związku z jego przemówieniem. Następnie stawia wniosek, aby głosowanie nad sprawą wykluczenia go z RG przeprowadzone było imiennie.

Przewodniczący wniosek radnego Nicefora podaje pod głosowanie. RG większością głosów postanawia przeprowadzić głosowanie imiennie.

Przeprowadzone przez przewodniczącego głosowanie imienne dało wyniki następujące. Przeciw wykluczeniu z Rady Franciszka Nicefora głosowali radni: Antoni Matuszewski, Ignacy Zaremba, Stanisław Piórkowski, Jan Prus, Antoni Wiesiołek i przewodniczący Jan Matuszewski. Za wykluczeniem: Andrzej Wiśniewski, Czesław Skoczeń, Franciszek Milczarczyk, Józef Szczerba.

Wobec tego wniosek radnego Andrzeja Wiśniewskiego został bezwzględną większością głosów odrzucony.

Ad 3. RG po zapoznaniu się z treścią umowy zawartej przez powołaną do tego komisję – takową w całości akceptuje.

Ad 4. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Antoni Wiesiołek odczytał protokół z przeprowadzonej rewizji w UG w dniu 2 b.m. RG protokół Komisji Rewizyjnej przyjmuje do wiadomości i wydatki poczynione przez Wójta akceptuje. Jednocześnie Rada zastrzega, aby wszelkie podania o subsydia były rozpatrywane przez Radę.

Sprawozdanie komisji powołanej przez RG w sprawie zarzutów czynionych sekretarzowi Mackiewiczowi przez radnego Czesława Skoczni (protokół Rady z dnia 3 grudnia 1932 r., wolne wnioski punkt 5 – wniosek 3).

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Antoni Wiesiołek odczytał protokół Komisji z dnia 2 b.m. w sprawie zbadania zarzutów czynionych przez radnego Czesława Skoczni sekretarzowi Mackiewiczowi. RG po zaznajomieniu się z treścią protokołu Komisji wszystkie zarzuty czynione sekretarzowi Mackiewiczowi przez radnego Skoczni uznaje za bezpodstawne. Jedynie do 6 punktu zarzutu, tj. do użytkowania działki przyznanej Sekretarzowi przez poprzednią Radę do bezpłatnego użytkowania – RG uchwała, że obecnie może tę działkę także sekretarz użytkować, lecz za opłatą 18 zł rocznego czynszu.

Mackiewicz oświadczył, że zrzeka się użytkowania tej działki.

Mimo iż rada uznała czynione Mackiewiczowi zarzuty za bezpodstawne, radny Andrzej Wiśniewski oświadcza, iż zebrał od poszczególnych jednostek dodatkowe oświadczenia pisemne, które są w jego posiadaniu.

Przewodniczący zażądał takowych celem odczytania Radzie.

Radny Wiśniewski odmówił okazania tychże, lecz na sku[tek] interwencji sekretarza Mackiewicza i kilku radnych po dłuższym namyśle złożył oświadczenia przewodniczącemu, które odczytał radny Wiesiołek.

Po odczytaniu sekretarz Mackiewicz zwrócił się do przewodniczącego z żądaniem, aby te oświadczenia zatrzymał i skierował na właściwą drogę. Słyszac to, radny Wiśniewski wziął oświadczenia ze stołu i schował do kieszeni.

Na katerygoryczne żądanie sekretarza radny Zaremba wystąpił z wnioskiem, by oświadczenia te bezwzględnie złożyć przewodniczącemu i przeprowadzić głosowanie imienne, kto jest za i przeciw złożeniu.

Przewodniczący wniosek radnego Zaremby daje pod głosowanie. Rada większością głosów postanowiła przeprowadzić głosowanie tajne.

Wtedy radny Franciszek Milczarczyk zwrócił się do Rady, aby sprawę tę pozostawić bez dalszego biegu i przejść do porządku dziennego.

Sekretarz Mackiewicz zaprotestował jednak przeciw temu i zażądał, aby sprawę skierować na drogę sądową.

Wobec tego przewodniczący przeprowadził głosowanie. Za złożeniem oświadczeń do rok przewodniczącego oddano 5 głosów, przeciw 5 głosów, wstrzymujących 1 głos.

Przewodniczący oznajmia, że wstrzymujący się od głosowania liczy się jako głosujący za wnioskiem, wobec czego za złożeniem oświadczeń jest większość

Jednakże radny Wiśniewski, nie bacząc na uchwałę Rady, z oddaniem oświadczeń w dalszym ciągu wstrzymuje się, z którego to powodu wywiązała się bardzo burzliwa dyskusja.

Dopiero pod naciskiem większej części Rady radny Wiśniewski złożył oświadczenia.

Radny Czesław Skoczeń zażądał, aby ze złożonych oświadczeń zrobić odpisy, gdyż ci, co podpisywali oświadczenia, mogą później zapomnieć, co w nich było napisane. Oryginały w zapieczętowanej i zalakowanej kopercie złożyć przewodniczącemu.

Do nadania biegu tej sprawie RG upoważnia wójta gminy i radnego Franciszka Milczarczyka.

Ad 5. Podanie Franciszka Seroki ze wsi Obyrte o umorzenie mu zaległych i bieżących podatków gminnych. RG, biorąc pod uwagę b[ardzo] ciężkie położenie petenta, postanawia umorzyć mu wszystkie zaległe podatki gminne oraz I ratę za 1932/33 r.

Podanie mieszkańców wsi Ciótkowo Rządowe o odroczenie im płatności podatków gminnych zaległych i bieżących do 1 października r.b. RG, biorąc pod uwagę, że petenci ucierpieli od klęski gradobicia, postanawia odterminować im płaćenie podatków gminnych do 1 października 1933 r.

Podanie mieszkańców wsi Ulaski o odterminowanie im płatności podatków gminnych zaległych i bieżących do 1 października 1933 r. RG postanawia odterminować petentom 50% podatków, lecz pod warunkiem, że pozostałe 50% uregulują do 1 kwietnia 1933 r.

Podanie mieszkańców wsi Bartodzieje o odroczenie im terminu płatności podatków gminnych do miesiąca sierpnia 1933 r. RG, przychyłając się do prośby petentów, postanawia odterminować im wpłaćenie podatków gminnych do miesiąca sierpnia 1933 r.

Podanie mieszkańców wsi Wielgolas o odterminowanie im płatności podatków gminnych do września 1933 r. RG postanawia odterminować petentom wpłaćenie podatków gminnych do miesiąca września 1933 r.

Podanie mieszkańców wsi Gostkowo Rowy o zmniejszenie im wymiaru podatków gminnych z gruntów otrzymanych za zrzeczenie się praw serwitutowych na majątku Gostkowo, gdyż w gruntach tych znajduje się ok. 20 ha nieużytków. RG wójta do zbadania tej sprawy.

Podanie Froima Załowicza [o] zapłaćenie połowy kosztów kuracyjnych za leczenie matki jego, tj. sumy 227,50 zł z funduszków gminnych, gdyż sam nie jest w możności uregulować całej sumy. RG postanawia podanie petenta załatwić odmownie.

Ad 6. Radny Zaremba stawia wniosek, aby na targowicy pobudować budkę na wagę. RG uchwała pobudować budkę na wagę, lecz pod warunkiem, że koszty nie przeniosą 50 zł. Jednocześnie Rada upoważnia wójta i radnego Andrzeja Wiśniewskiego do zawarcia z majstrem umowy na pobudowanie budki.

Radny Skoczeń stawia wniosek, aby kontrolerom targowicy nie wypłaćać wynagrodzenia. Każdy z członków Rady powinien kolejno pełnić te obowiązki bezpłatnie. Rada większością głosów postanawia, aby kontrolerzy targowicy byli płatni.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka.

16. Protokół z dnia 27 kwietnia 1933 r.

Przewodniczy p.o. Wójt gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Antoni Wiesiołek, Czesław Skoczeń, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski, Stanisław Piórkowski, Andrzej Rurka; nieobecni radni usprawiedliwieni: Jan Prus, Ignacy Zaremba, Wacław Matuszewski, nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Antoni Matuszewski.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 14³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny.

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Przyjęcie do wiadomości zatwierdzonego budżetu gminnego na 1933/34 r.
3. Wybór opiekunów społecznych.
4. Sprawy szarwarkowe.
5. Rozpatrzenie podań.
6. Sprawa ubezpieczenia Kasy od kradzieży z włamaniem.
7. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję.

Radny Milczarczyk zgłasza sprostowanie, oświadczając, że w sprawie złożenia oświadczeń przez radnego Wiśniewskiego do rąk przewodniczącego (punkt 4 protokołu z dnia 7 stycznia r.b.) – nie głosował, lecz zgłosił „votum separatum”. Wobec tego, że nikt więcej głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący podał do wiadomości Rady zatwierdzony przez Wydział Powiatowy budżet gminy na rok 1933/34.

Radny Franciszek Milczarczyk zwraca się do Rady, aby uchwaliła wniosek treści następującej: „RG uchwala zwrócić się do Wydziału Powiatowego z prośbą o ponowne rozpatrzenie budżetu i zatwierdzenie takowego w ramach uchwalonych przez RG, gdyż wobec ciężkich warunków, w jakich obecnie znajduje się rolnictwo, budżet w wysokości sumy zatwierdzonej przez Wydział Powiatowy nie da się zrealizować. Jednocześnie RG zwraca się do Wydziału Powiatowego z prośbą, aby przy rozpatrywaniu budżetu byli obecni przedstawiciele RG”.

Przewodniczący wyjaśnia Radzie, że wniosek radnego Milczarczyka jest nieaktualny i wychodzi poza kompetencje Rady. Wydział Powiatowy, zatwierdzając budżet, brał pod uwagę najniezbędniejsze wydatki z zastosowaniem jak najdalej idącej oszczędności.

RG wyjaśnień przewodniczącego nie bierze pod uwagę i jednogłośnie uchwala wniosek zgłoszony przez radnego Milczarczyka.

Ad 3. Przewodniczący odczytał Radzie zarządzenie Wydziału Powiatowego z dnia 31 marca 1933 r., L.I-19 w sprawie dokonania nowych wyborów Komisji Opieki Społecznej i opiekunów społecznych oraz uchwalenia nowej instrukcji dla opiekunów społecznych.

Wobec tego, że Gminna Komisja Opieki Społecznej, w skład której weszli:

Jan Prus, lat 36, rolnik, zamieszkały w Sadykrzu,

Józef Szczerba, lat 43, rolnik, zamieszkały w Gładczynie Rządowym i

Andrzej Rurka, lat 37, rolnik, zamieszkały w Sokołowie,

już jest wybrana w dniu 7 września 1932 r., przeto RG jednogłośnie uchwala:

a) nową instrukcję dla opiekunów społecznych, nadesłaną przy zarządzeniu Wydziału Powiatowego – przyjmując w całości.

b) Podzielić gminę na cztery okręgi:

Okręg I: Obryte, Gródek, Mokrus, Sadykierz, Płusy, Ciólkowo, Psary, Bartodzieje, Wielgolas i Gładczyn Rządowy.

Okręg II: Lubiel Nowy, Lubiel Stary, Osiny, Choszczeniak, Rogóźno, Wólka Lubielska, Wólka Wojciechówek, Ostrówek, Grodziczno, Grądy Polewn, Nowawieś, Aleksandrowo, Wincentowo, Gołystok, Zakrzewo, Wola Polewna, Józefowo, Janowo, Nury.

Okręg III: Ponikiew, Popławy, Pawłówek, Szygówek i Toczniabiel.

Okręg IV: Sokołowo, Bielino, Plewica, Rozdziały, Rowy, Gostkowo, Zambski Stare, Zambski Kościelne, Zambski Zastrużne, Ulaski, Cygany, Lutry i Kalinowo.

c) Na opiekunów społecznych wybrać następujące osoby:

Nicefor Franciszek, lat 31, kierownik szkoły powszechnej w Obrytem, zamieszkały we wsi Obryte,

Matuszewski Jan, lat 37, rolnik, zamieszkały w Lubielu Nowym,

Zieliński Stefan, lat 35, rolnik, zamieszkały we wsi Ponikiew,

Rostkowski Jan, lat 31, rolnik, zamieszkały we wsi Sokołowo.

Ad 4. Wobec tego, że projektowany remont dróg gminnych w roku 1932 nie był przeprowadzany i mieszkańcy do świadczeń w naturze nie byli pociągani, RG jednogłośnie uchwala:

- Świadczenia drogowe i [na] naprawę dróg gminnych projektowane a niewykonane w 1932 r. wykonać w 1933 r.

- Ponieważ niewykorzystane świadczenia w zupełności wystarczą do wykonania zamierzonych robót, nowych wymiarów na 1933 r. nie ma potrzeby przeprowadzać.

- Statut o świadczeniach drogowych w naturze uchwalony na 1932 r. obowiązuje w roku 1933.

- Cena dniówki roboczej przy wykonywaniu robót szarwarkowych w 1933 r. wynosić będzie: dniówka piesza 5 zł, dniówka jednokonna 10 zł, dniówka parokonna 15 zł.

- Starszym robotnikom prowadzącym roboty szarwarkowe przy naprawie dróg gminnych w 1933 r. wypłacać tytułem wynagrodzenia po 5 zł dziennie.

Ad 5. Podanie Ochotniczej Straży Pożarnej w Wólce Lubielskiej o subsydium w wysokości 100 zł. RG postanawia podanie załatwić odmownie.

Podanie Władysława Samsela o wypłacenie mu 30 zł za przechowywanie, wynoszenie i sprzątanie wagi na targowicę od pierwszego jarmarku do 31 grudnia 1932 r. i wypłacanie po 2 zł miesięcznie, poczynając od 1 stycznia 1933 r. RG uchwała wypłacić Samselowi 30 zł za czas ubiegły oraz wypłacać po 2 zł miesięcznie od dnia 1 stycznia 1933 r.

Podanie ucznia Szkoły Rolniczej w Gołądkowie Stefana Wiśniewskiego o przyznanie mu stypendium. RG uchwała odmówić petentowi.

Podane Józefy Młynarskiej ze wsi Ponikiew o wysłanie męża jej do szpitala na koszt gminy. RG postanawia petentce odmówić, ponieważ jej środki materialne pozwalają leczyć męża na koszt własny.

Podanie mieszkańców wsi Gródek o zmniejszenie podatków gminnych o 20%. RG zbiorowe podanie pozostawia bez rozpatrzenia – mogą być rozpatrywane podania tylko indywidualne.

Podanie mieszkańców wsi Gródek Mały o zmniejszenie podatków gminnych o 70%. RG zbiorowe podanie pozostawia bez rozpatrzenia – mogą być rozpatrywane tylko podania indywidualne.

Podanie mieszkańca wsi Gródek Mokrus Stanisława Biernackiego o umorzenie mu podatków gminnych za 1932/33 r. w kwocie 13 zł. RG uchwała odroczyć petentowi zapłacenie podatku do 1 września 1933 r.

Podanie mieszkańców wsi Ciólkowo o umorzenie im podatków gminnych z powodu gradobicia w 1932 r. RG uchwała umorzyć petentom podatki gminne w stosunku procentowym do zniszczenia.

Podanie Czesława Skocznia, członka RG, z Zambsk Starych o umorzenie mu wszystkich świadczeń gminnych przypadających z jego gospodarstwa, gdyż w roku 1932 spadkobiercy majątku wzięli w posiadanie 5/6 części tegoż. RG postanawia, aby do czasu użytkowania przez Czesława Skocznia całości majątku, wszelkie świadczenia na rzecz gminy w całości ponosił Czesław Skoczeń. Od czasu wejścia w posiadanie sukcesorów ciężary przypadające z tego majątku obowiązani są ponosić wszyscy posiadacze w stosunku do ilości użytkowanego gruntu.

Podanie mieszkańca wsi Obryte Jana Morki o wysłanie go do szpitala na koszt gminy. RG uchwała wysłać petenta do szpitala na koszt gminy.

Podanie mieszkańca wsi Zambski Stare Władysława Bartczaka o wysłanie żony jego na kurację do szpitala na koszt gminy, Bartczak zobowiązuje się zwrócić gminie koszty leczenia ratami. RG uchwała przychylić się do prośby Bartczaka, lecz pod warunkiem, że przed wydaniem mu zaświadczenia o przyjęciu żony jego do szpitala na koszt gminy Bartczak wystawi weksel na 1000 zł z odpowiednią poręką.

Podanie mieszkańców wsi Ciólkowo Józefa i Ewy Tomczyków o zapłacenie za nich kosztów kuracyjnych w sumie 168 zł z funduszków gminnych. RG uchwała zapłacić 50 zł za Tomczyków z funduszków gminnych.

Podanie mieszkańca wsi Psary Józefa Skrzecza o przyjęcie go do przytułku w Obrytem. RG uchwała wypłacać Skrzeczowi po 10 zł miesięcznie tytułem subsydium. Celem pokrycia tego wydatku RG postanawia zmniejszyć wypłacane Dziadakowi Janowi z Tocznabieli subsydium do 10 zł.

Ad 6. Przewodniczący stawia wniosek, aby Rada uchwaliła ubezpieczyć Kasę Gminną od kradzieży z włamaniem. RG uchwała ubezpieczyć Kasę Gminną do P[owszechnego] Z[akładu] U[bezpieczeń] W[zajemnych] do sumy 5000 zł.

Ad 7. Na wniosek przewodniczącego RG uchwała zapłacić z funduszków gminnych opłaty za karty rowerowe dla woźnych UG na 1933 r.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenia zamyka o godzinie 21³⁰.

17. Protokół z dnia 24 czerwca 1933 r.

Przewodniczy p.o. Wójt gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Antoni Matuszewski, Antoni Wiesiołek, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski, Stanisław Piórkowski, Andrzej Rurka, Ignacy Zaremba; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Jan Prus, Czesław Skoczeń, Waclaw Matuszewski.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 12³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny.

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Wybór delegata do Dozoru Szkolnego.
3. Wybór członka do Gminnej Komisji Rewizyjnej.
4. Sprawy szarwarkowe.
5. Rozpatrzenie podań.
6. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący odczytał pismo Rady Szkolnej Powiatowej z dnia 18 maja r.b. L.dz. 104/33 w sprawie delegowania przez RG jednego jej członka do Dozoru Szkolnego gminy Obryte. RG większością 6 głosów przeciw 4 powołuje na delegata do Dozoru Szkolnego radnego Franciszka Milczarczyka ze wsi Bartodzieje.

Ad 3. Przewodniczący podaje do wiadomości Rady, iż członek Rady i Gminnej Komisji Rewizyjnej Czesław Skoczeń od dnia 28 kwietnia r.b. jest osadzony w więzieniu w Pułtusk. Wobec czego należy dokonać wyborów jednego członka do Komisji Rewizyjnej na miejsce Skocznia. Przewodniczący otwiera dyskusję.

Radny Antoni Wiesiołek stawia wniosek, aby wybrać czasowego zastępcę, który będzie pełnił obowiązki członka Komisji Rewizyjnej do czasu zwolnienia Czesława Skoczni z więzienia.

Przewodniczący wniosek radnego Wiesiołka daje pod głosowanie.

RG większością głosów wniosek radnego Wiesiołka odrzuca.

Radny Franciszek Nicefor stawia wniosek, aby Czesława Skoczni wykluczyć zupełnie nie tylko z Komisji Rewizyjnej, ale i z RG, gdyż nie licuje to z powagą i godnością Rady, aby w jej gronie znajdowali się członkowie karani więzieniem, a radny Czesław Skoczeń tylko w roku bieżącym już po raz drugi osadzony jest w więzieniu. Jednocześnie zwraca się do przewodniczącego o przeprowadzenie głosowania imiennego.

Przewodniczący wniosek radnego Nicefora daje pod głosowanie.

Radny Franciszek Milczarczyk zgłasza votum separatum, motywując, iż wniosek radnego Nicefora może być zgłoszony tylko w wolnych wnioskach.

Przeprowadzone przez przewodniczącego głosowanie imienne dało wynik następujący: przeciw wykluczeniu z Rady Czesława Skoczni głosowali radni: Andrzej Wiśniewski, Antoni Wiesiołek, Józef Szczerba, Stanisław Piórkowski, Andrzej Rurka. Za wykluczeniem głosowali: Franciszek Nicefor, Ignacy Zaremba, Antoni Matuszewski i przewodniczący Jan Matuszewski. Wobec tego wniosek radnego Nicefora został większością głosów odrzucony.

W końcu radny Antoni Wiesiołek stawia wniosek, aby Czesława Skoczni wykluczyć tylko z Komisji Rewizyjnej i na jego miejsce wybrać innego członka do komisji. Przewodniczący wniosek radnego Wiesiołka daje pod głosowanie tajne.

RG większością 6 głosów przeciw 4 postanawia wykluczyć Czesława Skoczni z Komisji Rewizyjnej i na jego miejsce członkiem Komisji Rewizyjnej wybrać radnego Stanisława Piórkowskiego ze wsi Bartodzieje.

Ad 4. Przewodniczący oświadcza, że roboty przy naprawie dróg gminnych prowadzi się od 10 czerwca, lecz ludność, nie doceniając ważności tego, bardzo opieszale przybywa na roboty szarwarkowe. Przewodniczący zwraca się do radnych, aby uświadomili mieszkańców, jak wielkie znaczenie gospodarcze mają dobre drogi.

RG poleca Wójtowi wywrzeć nacisk na sołtysów, by wpłynęli na mieszkańców w sprawie dostarczania większej ilości robotników do robót szarwarkowych. Jednocześnie Rada uchwała, aby starszym robotnikom wypłacać całą dniówkę tylko wtedy, gdy do pracy stawi się taka ilość robotników, którzy wyrobiją ponad 10 dniówek. Jeżeli wyrobionych będzie mniej niż 10 dniówek, wypłacać starszemu robotnikowi tylko połowę wynagrodzenia (dniówki).

Ad 5. Podanie Bolesława Borczyńskiego z Ciólkowa, ucznia Szkoły Rolniczej w Gołądkowie – o stypendium. RG, biorąc pod uwagę warunki materialne penenta, postanawia podanie jego załatwić odmownie.

Ad 6. Radny Franciszek Milczarczyk stawia wniosek, aby Wójt gminy wspólnie z Komisją Opieki Społecznej zbadał wszystkie rachunki kosztów kuracyjnych

i z tych kuracjuszków, którzy są w możności zapłacenia, należne od nich koszty leczenia wyegzekwował. RG powyższy wniosek jednogłośnie uchwala.

Przewodniczący w związku ze zbliżającym się Świętem Morza³² oznajmił Radzie, iż nadzwyczajne posiedzenie Rady celem podjęcia rezolucji wyrażającej uczucia patriotyczne w stosunku do Pomorza – odbędzie się w dniu 28 b.m. o godz. 9⁰⁰. Następnie zwrócił się z apelem do Rady, by uświadomiła ludność celem poparcia zbiórki na ten cel...

Radny Andrzej Wiśniewski, bez udzielania głosu, w tonie podniesionym, wyraził się: „Widzita, jak ich teraz gniotą, to się do nas zwracają”.

Przewodniczący zwraca uwagę radnemu Wiśniewskiemu, iż nie udzielił mu głosu i w dalszym ciągu wyjaśnia, iż zbiórka ma na celu zasilenie Funduszu Obrony Morskiej i Funduszu Akcji Kolonialnej³³.

Radny Wiśniewski rzekł: „Na co innego dam 20 zł, a na to nie dam nawet dziesiątki”.

Przewodniczący jeszcze raz zwrócił uwagę, że odezwanie się radnego Wiśniewskiego nie licuje z osobą radnego i godnością obywatela Polski, a do kieszeni jego nikt gwałtem nie puka.

Radny Wiśniewski odrzekł: „Mam poważanie do Niemców, bo dobrze ich znam. Wskutek nieudolności obecnego rządu 800 tys. dzieci polskich na Górnym Śląsku zostało zniemczonych”.

Radny Milczarczyk zwrócił się wtedy do radnego Wiśniewskiego, tłumacząc, iż prawdopodobnie nie rozumie tego, co wypowiedział.

Radny Wiśniewski z oburzeniem zawołał: „Ja bardzo dobrze to rozumiem i wiem, co mówię. Dać im pieniądze, to wiadomo, na jaki cel to pójdzie!!!...”

Przewodniczący przerywa i radnego Wiśniewskiego przywołuje do porządku.

Radny Nicefor Franciszek zerwał się z krzesła i z wielkim oburzeniem zawołał: „Coś podobnego nie zdarzyłoby się nawet w tym wypadku, gdyby w którejkolwiek z rad gminnych w Polsce zasiadała większość Niemców. To jest wstyd i hańba dla Rady!!!”.

Przewodniczący, aby nie dopuścić do dalszych scysji, zamknął posiedzenie Rady o godzinie 16³⁰.

18. Protokół z dnia 28 czerwca 1933 r.

Przewodniczy p.o. Wójt gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Antoni Wiesiołek, Franciszek Milczarczyk, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Stanisław Piórkowski, Ignacy Zaremba, Wacław Matuszewski; nieobecni radni nieusprawiedliwieni: Jan Prus, Czesław Skoczeń, Andrzej Rurka, Antoni Matuszewski, Andrzej Wiśniewski.

³² Święto Morza jako uroczystość państwowa było organizowane cyklicznie od 1932 r.

³³ Fundusz Obrony Morskiej został utworzony w styczniu 1933 r., gromadził środki finansowe na rozbudowę Marynarki Wojennej. Zarządzała nim Liga Morska i Kolonialna, która gromadziła też środki na Funduszu Akcji Kolonialnej przeznaczonym na cele zamorskiej akcji kolonizacyjno-plantacyjnej i polskiej przedsiębiorczości handlowo-kolonialnej.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 9³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając, że na porządku dnia jest tylko jeden punkt: Uchwalenie rezolucji protestującej przeciwko zakusom niemieckim na całość granic Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności na Pomorze.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przewodniczący, p.o. Wójt gminy Obryte Jan Matuszewski w krótkim przemówieniu przedstawił Radzie całą nienawiść hitlerowskich rządów oraz prawa Polski do odwiecznie polskich ziem naszego Pomorza wraz z dostępem do morza.

Po przemówieniu przewodniczącego RG jednomyślnie uchwaliła następującą rezolucję:

My, przedstawiciele mieszkańców gminy Obryte, powiatu pułtuskiego, zebrani w dniu dzisiejszym na nadzwyczajnym posiedzeniu RG w Obrytem w sprawie Pomorza, które od zarania dziejów było związane historią Polski, do której należało przed rozbiorami w ciągu 666 lat. Jest jedynym dostępem Polski do morza, przez który państwa zachodniej Europy i innych kontynentów mają bezpośrednią, nieskrępowaną styczność z Państwem Polskiem. Ludność zamieszkująca Pomorze jest w 90% polską, Pomorze, obok Poznańskiego i Śląska, jest jedną z najbardziej rdzennych ziem polskich. Dochodzimy do wniosku, że Polska bez Pomorza zostałaby oddana w niewolę Niemiec, zważywszy, że przeszło 2/3 ogólnego obrotu handlu zagranicznego Polski odbywa się drogą morską. Nie ma bowiem dla Polski niepodległości bez dostępu do morza, nie ma Jej zjednoczenia bez ziemi Pomorskiej. Polska oparta silnie o morze potrafi sobie wywalczyć należne Jej miejsce wśród wielkich narodów i zdobędzie dla swych synów własne, zamorskie tereny pracy. Zapewniamy wszyscy Rząd Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Ciebie, Panie Marszałku, że każda próba zamachu na Pomorze, na prawo Polski w Gdańsku spotka zdecydowany odpór całego narodu i wszyscy mieszkańcy naszej gminy, jak jeden mąż, gdy zajdzie tego potrzeba, staną pod Twoim sztandarem, by walczyć o dostęp do morza. „Nie damy ziemi skąd nasz ród”.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka o godzinie 10⁰⁰.

19. Protokół z dnia 31 sierpnia 1933 r.

Przewodniczy p.o. Wójt gminy Obryte Jan Matuszewski. Protokółuje pisarz gminy Gustaw Mackiewicz. Obecni radni: Antoni Matuszewski, Antoni Wiesiołek, Franciszek Nicefor, Józef Szczerba, Andrzej Wiśniewski, Stanisław Piórkowski, Andrzej Rurka, Ignacy Zaremba, Władysław Karłowicz, Czesław Skoczeń, Adolf Rososzczuk; nieobecni radni usprawiedliwieni: Franciszek Milczarczyk.

Posiedzenie rozpoczęło o godz. 13³⁰. Po sprawdzeniu, że zawiadomienia o posiedzeniu Rady wszystkim członkom zostały doręczone i że posiedzenie ze

względu na ilość obecnych jest prawomocne przewodniczący otwiera posiedzenie, ogłaszając zaprojektowany następujący porządek dzienny.

1. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia Rady.
2. Podział gminy na gromady.
3. Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej z dnia 20 lipca 1933 r.
4. Rozpatrzenie podań.
5. Wolne wnioski.

Porządek powyższy został przez Radę przyjęty, po czym przystąpiono do obrad.

Przewodniczący oświadcza Radzie, że z powodu iż radny Jan Prus nie przybył bez usprawiedliwionej przyczyny na trzy kolejne posiedzenia Rady, i radny Wacław Matuszewski wyprowadził się z terenu gminy Obryte, przeto na ich miejsce powołani zostali kolejni zastępcy radnych: Adolf Rososzczuk ze wsi Obryte i Adolf Rososzczuk ze wsi Sadykierz³⁴. Rada powyższe oświadczenie przyjmuje do wiadomości.

Ad 1. Sekretarz Rady odczytuje protokół. Przewodniczący otwiera dyskusję. Wobec tego, że nikt głosu nie zabiera, przewodniczący konstatuje przyjęcie protokołu.

Ad 2. Przewodniczący odczytał Radzie pismo Starostwa Powiatowego Pułtuskiego z dnia 29 lipca r.b., L.II-1 w sprawie nowego podziału gminy na gromady. RG po dyskusji jednogłośnie uchwała następujący podział gminy na gromady:

Nr porządkowy	Nazwa projektowanej gromady	Miejscowości wchodzące w skład projektowanej gromady
1	Bartodzieje	1. kolonia Bartodzieje
2	Bielino	1. wieś Bielino
3	Ciółkowo	1. wieś Ciółkowo Rządowe, 2. kolonia Ciółkowo Poduchowne, 3. Ciółkowo-Zambski
4	Cygany	1. wieś Cygany, 2. folwark Cygany, 3. kolonia Cygany Rejenty
5	Choszczeniak	1. wieś Choszczeniak
6	Gładczyn Rządowy	1. wieś Gładczyn Rządowy
7	Gródek Rządowy	1. wieś Gródek Rządowy
8	Gołystok	1. wieś Gołystok, 2. wieś Zakrzewo
9	Grądy Polewne	1. 1. wieś Grądy Polewne, 2. kolonia Pulwy Leśne
10	Grodziczno	1. wieś Grodziczno
11	Gostkowo	1. wieś Gostkowo Rowy, 2. folwark Gostkowo, 3. wieś Kalinowo
12	Józefowo	1. wieś Józefowo
13	Janowo	1. wieś Janowo
14	Lubiel Nowy	1. kolonia Lubiel Nowy

³⁴ Pomyłka protokołującego. Drugim nowym radnym został Władysław Karłowicz ze wsi Sadykierz.

15	Lubiel Stary	1. wieś Lubiel Stary
16	Mokrus	1. kolonia Gródek Mokrus, 2. kolonia Gródek z osadą Lutry
17	Nowawieś	1. wieś Nowawieś, 2. kolonia Aleksandrowo
18	Nury	1. wieś Nury
19	Osiny	1. wieś Osiny
20	Ostrówek	1. wieś Ostrówek
21	Obryte	1. wieś Obryte
22	Psary	1. wieś Psary, 2. folwark Skłudy
23	Ponikiew	1. wieś Ponikiew
24	Popławy	1. wieś Popławy
25	Płusy	1. wieś Płusy, 2. kolonia Sadykierz Parcele
26	Plewica	1. wieś Plewica
27	Pawłówek	1. wieś Pawłówek
28	Rozdziały	1. wieś Rozdziały
29	Rogóżno	1. wieś Rogóżno
30	Sadykierz	1. wieś Sadykierz, 2. folwark Sadykierz Ośrodek
31	Sokołowo	1. wieś Sokołowo 2. folwark Sokołowo
32	Szygówek	1. wieś Szygówek
33	Tocznabiel	1. wieś Tocznabiel
34	Wielgolas	1. wieś Wielgolas
35	Wincentowo	1. wieś Wincentowo
36	Wólka Lubielska	1. wieś Wólka Lubielska
37	Wólka Wojciechówek	1. kolonia Wólka Wojciechówek
38	Wola Polewna	1. kolonia Wola Polewna
39	Zambski Stare	1. wieś Zambski Stare
40	Zambski Kościelne	1. wieś Zambski Kościelne, 2. kolonia Zambski Zastrużne
41	Ulaski	1. wieś Ulaski, 2. wieś Lutry

Ad 3. Przewodniczący odczytał Radzie protokół Komisji Rewizyjnej Gminnej z dnia 22 lipca r.b. RG po wysłuchaniu wyjaśnień Wójta przyjmuje protokół do wiadomości i wszystkie wydatki poczynione przez Wójta akceptuje.

Ad 4. Podanie Józefa Dopadzińskiego ze wsi Bartodzieje o umorzenie mu II raty za 1931/32 r. i I raty za 1932/33 r. podatków gminnych. RG postanawia umorzyć Dopadzińskiemu II ratę za 1931/32 r. w sumie 11,76 zł i I ratę za 1932/33 r. w sumie 10, 70 zł podatków gminnych.

Podanie Jana Dziadaka ze wsi Tocznabiel o podwyższenie mu zapomogi do 20 zł. RG postanawia podanie Dziadaka załatwić odmownie.

Podanie Stefana Rurki z Sokołowa, ucznia Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego w Zakopanem o przyznanie mu stypendium w sumie 215 zł celem umożliwienia mu dalszego kształcenia się. RG, biorąc pod uwagę stan materialny petenta oraz jego wybitne zdolności stwierdzone zaświadczeniem dyrektora

szkoły, większością głosów postanawia przyznać Stefanowi Rurce stypendium w sumie 215 zł i upoważnia Wójta do wypłacenia tej kwoty z sum przewidzianych w budżecie na stypendia dla uczniów Szkoły Rolniczej w Goładkowie, ponieważ uczniowie tej szkoły są w tych warunkach materialnych, że pomocy od gminy nie potrzebują.

Ad 5. [Wolnych wniosków] nie było.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący posiedzenie zamyka o godzinie 19⁰⁰.

BIBLIOGRAFIA

Źródła archiwalne

Księga protokołów Rady Gminnej gminy Obryte, Akta gminy Obryte z lat 1931–1954, Zespół 79/43/0 sygn. 1, Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Pułtusk.

Źródła drukowane

Archiwum Państwowe w Siedlcach. Informator o zasobie, oprac. J. Kuligowski, W. Więch-Tchórzewska, Siedlce 1999.

Archiwum Państwowe m.st. Warszawy Oddział w Mławie. Informator o zasobie archiwalnym, oprac. A. Grochowski, M. Kowzon-Świtalska Warszawa 2010.

Archiwum Państwowe w Białymstoku Oddział w Łonży. Informator o zasobie archiwalnym, oprac. D. Bzura, Białystok 2012.

Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Pułtusk. Informator o zasobie archiwalnym, oprac. K. Wiśniewski, Warszawa 2013.

Archiwum Państwowe w Płocku. Informator o zasobie archiwalnym, oprac. K. Bańka, Płock 2015.

Księgi obrad Rady Miejskiej Miasta Płocka, t. 1–5, zebrał i przygotował P. Gryszpanowicz, Płock 2021.

Statystyka wyborów do Sejmu i Senatu odbytych 4 i 11 marca 1928, Warszawa 1930.

Statystyka wyborów do Sejmu i Senatu z dnia 16 i 23 listopada 1930 roku, Warszawa 1935.

Opracowania

Borkowski J., *Postawa polityczna chłopów polskich w latach 1930–35*, Warszawa 1970.

Izdebski H., *Samorząd terytorialny w II Rzeczypospolitej*, [w:] A. Piekara, Z. Niewiadomski (red.), *Samorząd terytorialny. Zagadnienia prawne i administracyjne*, Warszawa 1998.

Kowalski T., Młodyński J., Szczepański J., *Wpisani w historię Pułtusa. Słownik biograficzny*, Pułtusk 2001.

Witkowski W., *Historia administracji w Polsce 1764–1989*, Warszawa 2007.

Witkowski A., *Samoistny podatek wyrównawczy wśród działań na rzecz równoważenia budżetów gmin wiejskich w Polsce międzywojennej*, „Z dziejów prawa” 2019, t. 12, <https://journals.us.edu.pl/index.php/zdp/article/view/8859/6852>.

Minutes of the Meetings of the Commune Council of the Obryte Commune from 1931–1933

Abstract: The article is a source publication devoted to the meetings of the Obryte Commune Council in Mazovia in the years 1931–1933. These are some of the few documents that survived the turmoil of war, illustrating the activities of the collective bodies of local self-governments, especially those operating in rural areas. It is a valuable source for researching social life in the rural areas of Mazovia in the interwar period.

Keywords: Obryte commune, interwar period, local government, protocols from meetings of the Commune Council